

Komitety Główny
Olimpiady Geograficznej

Polskie Towarzystwo Geograficzne

L OLIMPIADA GEOGRAFICZNA 2023 / 2024

www.olimpiadageograficzna.edu.pl

I OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

2023/2024

Olimpiady przedmiotowe działają na podstawie „Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad” (Dziennik Ustaw RP nr 13 z dn. 18 II 2002 r., poz. 125 z późn. zm.).

W oparciu o wyniki konkursu „Organizacja i przeprowadzenie olimpiad przedmiotowych i interdyscyplinarnych w latach szkolnych 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025”, Ministerstwo Edukacji i Nauki powierzyło organizację i przeprowadzenie trzech edycji Olimpiady Geograficznej w latach 2022-2025 Polskiemu Towarzystwu Geograficznemu.

SPIS TREŚCI

	I. INFORMACJE WSTĘPNE	6	
	II. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	10	
	III. LITERATURA	24	
	IV. ORGANIZACJA ZAWODÓW IV-1. Harmonogram zawodów IV-2. Wskazania do wykonania pracy I stopnia	28	
	V. TERMINARZ ZAWODÓW	32	
	VI. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA	34	
	VII. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY GEOGRAFICZNE	42	
	VIII. NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ	46	

▲ XLIX Olimpiada Geograficzna

Szanowni Nauczyciele, Szanowni Uczniowie!

Zawody Olimpiady Geograficznej zostaną rozegrane w roku szkolnym 2023/2024 po raz pięćdziesiąty. Tak ważny jubileusz stanowi świetną okazję do dokonywania różnego rodzaju podsumowań, porównań i oczywiście jest też pretekstem do wspomnień. Ich charakter będzie z pewnością odmienny i zależny od roli pełnionej w poszczególnych rozgrywkach Olimpiady Geograficznej. Bardzo różne są przecież wrażenia zawodników i ich opiekunów, jurorów, sponsorów oraz innych osób związanych z organizacją i przebiegiem rozgrywek szkolnych, okręgowych, centralnych. Pewnie jeszcze inne (i być może bogatsze) będą doświadczenia reprezentantów Polski z zawodów międzynarodowych: ogólnoświatowej *Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej (iGeo)*, zawodów regionalnych – *Bałtyckiej Olimpiady Geograficznej (Baltic iGeo)*, nieorganizowanej już *Środkowoeuropejskiej Olimpiady Geograficznej*. Kreując ten obraz warto pamiętać, że związek z Olimpiadą Geograficzną dla wielu uczniów i organizatorów nie był jednorazowym aktem – trwał w wielu przypadkach przez kilka edycji, niekiedy kilkanaście, a w wyjątkowych przypadkach nawet przez kilkadziesiąt lat. Ponad 70 tysięcy zawodników byłoby w stanie opowiedzieć swoje „olimpijskie przygody z geografiami”, które razem składają się na barwną i emocjonalną historię Olimpiady Geograficznej. Zawody Olimpiady Geograficznej kojarzyć się mogą z sukcesem, jak i niepowodzeniem, nadzieją i spełnioną pasją, aspiracjami i drogą życiową.... Niezależnie od tych odmienności, jestem przekonany, że realizowana od 50 lat wspiana inicjatywa prof. Anny Dylkowej została dobrze spożytkowana, a działalność Komitetów Okręgowych i Komitetu Głównego (polegająca na stworzeniu optymalnych warunków do bezpośredniej rywalizacji uczniów) w pełni przyczynia się od 50 lat do popularyzowania nauk geograficznych. Jak dawniej, tak i obecnie, Olimpiada Geograficzna pozwala uczniom na poszerzenie posiadanej wiedzy, rozwój twórczego myślenia, uświadomienie na problemy współczesnego świata, doskonalenie umiejętności geograficznych; nabycie pożądanych kompetencji społecznych, a także rozwój osobowy.

5

Pamiętając o jubileuszu Olimpiady zachęcam do tworzenia jej najnowszej historii – zapraszam wszystkich uczniów zainteresowanych geografiami do udziału w bieżącej edycji Olimpiady, organizowanej przez Polskie Towarzystwo Geograficzne. Wszystkim zawodnikom życzę osiągnięcia wymarzonego sukcesu w tej wyjątkowej, jubileuszowej edycji. Do zobaczenia na zawodach finałowych, które tak jak podczas I edycji, odbędą się w Łodzi.

Z geograficznym pozdrowieniem
Przewodniczący Komitetu Głównego

Dr hab. Zbigniew Podgórski

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Celem Olimpiady Geograficznej jest rozbudzanie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografią, wykrywanie i rozwijanie uzdolnień, pobudzanie do twórczego myślenia, podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej stosowania w działaniu praktycznym. Olimpiada służy też zapewnieniu dopływu odpowiednich, lepiej przygotowanych do studiów kandydatów do szkół wyższych oraz wyłanianiu reprezentacji Polski na zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny powołany przez Polskie Towarzystwo Geograficzne.

Prezydium Komitetu Głównego:

» przewodniczący	dr hab. Zbigniew Podgórski, prof. UKW
» wiceprzewodnicząca	prof. dr hab. Teresa Madeyska
» koordynator projektu	mgr Tomasz Sawicki
» przewodniczący Komisji Zadań	prof. dr hab. Przemysław Śleszyński
» członek Prezydium	dr hab. Marek Barwiński, prof. UŁ
» członek Prezydium	dr Ryszard Szczęsny
» sekretarz	dr Joanna Uroda

Członkowie Komitetu Głównego:

mgr Anna Becker-Kulińska, dr hab. Anita Bokwa, prof. UJ, prof. dr hab. Bolesław Domański, mgr inż. Dorota Dorochowicz, dr hab. Adam Gendźwiłł, prof. UW, Adam Gonet mgr Agnieszka Klimczewska, dr Jolanta Korycka-Skorupa, mgr Tomasz Nowacki,	mgr Krzysztof Piasecki, dr hab. Tomasz Rachwał, prof. UEK, dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS, Kajetan Rożej mgr Małgorzata Sikorska, dr Krystyna Szmigel, dr Jakub Szmyd (<i>sekretarz Komisji Zadań</i>), dr hab. Tomasz Wites, prof. UW, prof. dr hab. Wiesław Ziaja
--	--

Członkowie Komitetu Głównego – przedstawiciele Komitetów Okręgowych:

dr Maria Adamczewska, dr Czesław Adamiak, prof. dr hab. Ryszard Borówka, dr hab. Teresa Brzezińska-Wójcik, prof. UMCS, dr hab. Piotr Gębica, prof. UR, dr hab. Adam Hibszer, prof. UŚ prof. dr hab. Zdzisław Jary,	dr hab. Elżbieta Jekatierynczuk- -Rudczyk, prof. UwB, dr Bożena Kicińska, prof. UW, dr hab. Mirosław Mularczyk, prof. UJK, dr hab. Iwona Piotrowska, prof. UAM, dr Teresa Sadoń-Osowiecka, dr hab. Mariusz Szubert, prof. UP
--	--

Adres biura Komitetu Głównego:

ul. Podbiipięty 2, 02-732 Warszawa (stałe dyżury: wtorki 17–19)
tel.: **22 843 7469** / www.olimpiadageograficzna.edu.pl
e-mail: biuro@olimpiadageograficzna.edu.pl

Zawody I stopnia są etapem szkolnym.

Za organizację i przeprowadzenie zawodów II stopnia odpowiedzialne są (powołane przez Komitet Główny) Komitety Okręgowe.

Wszelkich informacji związanych z przebiegiem Olimpiady udzielają Sekretarze Komitetów Okręgowych.

Lp.	Siedziba Komitetu Okręgowego	Przewodniczący Komitetu Okręgowego	Sekretarz Komitetu Okręgowego	Województwa podlegające Komitetowi Okręgowemu
1	Białystok	prof. dr hab. Andrzej Górniak	mgr Beata Gawryluk	podlaskie
2	Gdańsk	dr Marcin Połom	mgr Aleksandra Cicharska	pomorskie
3	Kielce	dr hab. Mirosław Mularczyk, prof. UJK	mgr Ewa Fogelman	świętokrzyskie
4	Kraków	dr hab. Mariusz Szubert, prof. UP	mgr Ewelina Brońka-Schinohl	małopolskie
5	Lublin	dr hab. Teresa Brzezińska- Wójcik, prof. UMCS	mgr Katarzyna Dobek	lubelskie
6	Łódź	dr Maria Adamczewska	mgr Malwina Kozek-Połomska	łódzkie
7	Olsztyn	prof. dr hab. Katarzyna Glińska-Lewczuk	mgr Grażyna Ziółkowska	warmińsko-mazurskie
8	Poznań	dr hab. Iwona Piotrowska prof. UAM	mgr Adrian Cierniak	wielkopolskie
9	Rzeszów	dr hab. Piotr Gębica, prof. UR	mgr Renata Gębica	podkarpackie
10	Sosnowiec	dr hab. Adam Hibszer	mgr Elżbieta Markowiak	śląskie
11	Szczecin	prof. dr hab. Ryszard Borówka	dr Daniel Okupny	lubuskie zachodniopomorskie
12	Toruń	dr hab. Przemysław Charzyński, prof. UMK	dr Barbara Szyda	kujawsko-pomorskie
13	Warszawa	dr Maria Korotaj- Kokoszczyńska	mgr Magdalena Dobrowolska	mazowieckie
14	Wrocław	prof. dr hab. Zdzisław Jary	mgr Barbara Bierońska	dolnośląskie opolskie

K.O. z siedzibą w Białymstoku (obejmuje woj. podlaskie)

Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Biologii
 ul. Ciołkowskiego 1J, 15-245 Białystok
 Sekretarz: mgr Beata Gawryluk
 Tel kom. 503 911 290
 e-mail: bialystok@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Gdańsku (obejmuje woj. pomorskie)

Uniwersytet Gdański, Zakład Gospodarki Przestrzennej
 ul. Bażyńskiego 4 – bud. B, 80-309 Gdańsk
 Sekretarz: mgr Aleksandra Cicharska
 tel.: 58 523 65 89
 e-mail: gdansk@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Kielcach (obejmuje woj. świętokrzyskie)

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Geografii
 ul. Świętokrzyska 15, 25 - 406 Kielce
 Sekretarz: mgr Ewa Fogelman
 tel. kom. 502 565 759
 e-mail: kielce@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Krakowie (obejmuje woj. małopolskie)

Uniwersytet Pedagogiczny, Instytut Geografii
 ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków
 Sekretarz: mgr Ewelina Brońka-Schinohl
 tel. kom. 501 579 490
 e-mail: krakow@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Lublinie (obejmuje woj. lubelskie)

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
 Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej
 al. Kraśnicka 2c,d, 20-718 Lublin
 Sekretarz: mgr Katarzyna Dobek
 tel. kom. 602 297 148
 e-mail: lublin@olimpiadageograficzna.edu.pl
 strona internetowa: <http://ptgeogr.umcs.lublin.pl/>

K.O. z siedzibą w Łodzi (obejmuje woj. łódzkie)

Uniwersytet Łódzki, Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej
 ul. Narutowicza 88, 90-139 Łódź
 Sekretarz: mgr Malwina Kozek-Potomska
 tel. 42 665 59 40
 tel. kom. 785 950 231
 e-mail: lodz@olimpiadageograficzna.edu.pl
 strona internetowa: <http://hydro.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=olimp-geograficzna>

K.O. z siedzibą w Olsztynie (obejmuje woj. warmińsko-mazurskie)

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
 ul. Głowackiego 17, 10-447 Olsztyn
 Sekretarz: mgr Grażyna Ziółkowska
 tel. kom. 501 049 582
 tel. 89 541 26 29
 e-mail: olsztyn@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Poznaniu (obejmuje woj. wielkopolskie)

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych
ul. Bogumiła Krygowskiego 10, 61-680 Poznań

Sekretarz: mgr Adrian Cierniak

tel. 61 829 61 50

e-mail: poznan@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <https://dydaktykageografii.amu.edu.pl/olimpiada-geograficzna/>

K.O. z siedzibą w Rzeszowie (obejmuje woj. podkarpackie)

Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego

ul. Moniuszki 10 35-015 Rzeszów

Sekretarz: mgr Renata Gębica

tel kom. 501 564 554

e-mail: rzeszow@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Sosnowcu (obejmuje woj. śląskie)

Uniwersytet Śląski, Wydział Nauk Przyrodniczych pok. 1502

ul. Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec

Sekretarz: mgr Elżbieta Markowiak

tel. kom. 500 475 105, tel. 32 263 56 13

e-mail: sosnowiec@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://www.ptg.wnoz.us.edu.pl/index.php/olimpiada-geograficzna>

K.O. z siedzibą w Szczecinie (obejmuje woj. lubuskie i zachodniopomorskie)

Uniwersytet Szczeciński, Instytut Nauk o Morzu, Zakład Geologii i Paleogeografii

ul. Mickiewicza 18, 70-383 Szczecin

Sekretarz: dr Daniel Okupny

tel. kom. 663 182 614

e-mail: szczecin@olimpiadageograficzna.edu.pl

K.O. z siedzibą w Toruniu (obejmuje woj. kujawsko-pomorskie)

Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Nauk o Ziemi, Katedra Gleboznawstwa

ul. Lwowska 1, 87-100 Toruń

Sekretarz: dr Barbara Szyda

tel. kom. 603 168 968

e-mail: torun@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <https://sites.google.com/site/olimpiadageotorun/>

K.O. z siedzibą w Warszawie (obejmuje woj. mazowieckie)

Uniwersytet Warszawski, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych

ul. Krakowskie Przedmieście 30, 00-927 Warszawa

Sekretarz: mgr Magdalena Dobrowolska

tel. kom. 532 112 673

e-mail: warszawa@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <http://wgsr.uw.edu.pl/wgsr/index.php/pl/popularyzacja/olimpiada-geograficzna/>

K.O. z siedzibą we Wrocławiu (obejmuje woj. dolnośląskie i opolskie)

Uniwersytet Wrocławski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

Plac Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław

Sekretarz: mgr Barbara Bierońska

tel. kom. 663 589 181

e-mail: wroclaw@olimpiadageograficzna.edu.pl

strona internetowa: <https://www.geogr.uni.wroc.pl/olimpiada-geograficzna>

II. REGULAMIN OGÓLNOPOLSKIEJ OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

Olimpiada Geograficzna działa od roku szkolnego 1974/75. Od początku działalności Olimpiady Geograficznej jej głównymi celami są:

- rozbudzanie wśród młodzieży szkolnej zainteresowania geografą i naukami geograficznymi,
- wykrywanie i rozwijanie uzdolnień,
- pobudzanie do twórczego myślenia,
- podnoszenie poziomu wiedzy geograficznej uczniów i umiejętności jej zastosowania w działaniu praktycznym.

Ponadto celami olimpiady są:

- wyłanianie uczniów – zawodników na zawody i olimpiady międzynarodowe,
- zapewnianie dopływu lepiej przygotowanych do studiów kandydatów do szkół wyższych,
- podnoszenie poziomu nauczania oraz popularyzacja nowych osiągnięć naukowych wśród nauczycieli pracujących z uczniem zdolnym.

10

Olimpiada Geograficzna działa na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.).

Olimpiada Geograficzna jest finansowana ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki, ze środków własnych oraz pozyskanych od sponsorów.

Rozdział I – Olimpiada i jej organizator

§1. Prawa i obowiązki Organizatora

- 1.1. Organizatorem Olimpiady jest Polskie Towarzystwo Geograficzne. Do realizacji Olimpiady Geograficznej Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego powołuje Komitet Główny Olimpiady Geograficznej, składający się z członków Towarzystwa oraz innych osób, legitymujących się wiedzą i doświadczeniem potrzebnym do prawidłowej realizacji zadania.
- 1.2. Zadaniem Polskiego Towarzystwa Geograficznego jest:
 - a. powołanie Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej;
 - b. rozstrzyganie kwestii spornych dotyczących pracy Komitetu, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą;
 - c. wspieranie Komitetu Głównego w organizowaniu Olimpiady i pozyskiwaniu sponsorów;

- d. prowadzenie działań promocyjnych upowszechniających Olimpiadę Geograficzną.
- 1.3. Zadaniem Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej jest:
 - a. organizowanie krajowych zawodów Olimpiady Geograficznej;
 - b. wyłanianie uczniów na międzynarodowe zawody i olimpiady geograficzne;
 - c. pozyskiwanie sponsorów i darczyńców;
 - d. prowadzenie rozliczeń finansowych;
 - e. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEiN;
 - f. działania promocyjne upowszechniające Olimpiadę Geograficzną;
 - g. współpraca z Grupą Zadaniową ds. Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej przy Międzynarodowej Unii Geograficznej.
- 1.4. Polskie Towarzystwo Geograficzne ma prawo do:
 - a. reprezentowania Olimpiady na zewnątrz;
 - b. powierzania przeprowadzenia Olimpiady Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej;
 - c. rozstrzygania sporów w sprawach dotyczących Olimpiady, za wyjątkiem odwołań w związku z przeprowadzaną Olimpiadą;
 - d. nawiązywania współpracy z partnerami zewnętrznymi (w tym m.in. sponsorami);
 - e. powoływania i, w uzasadnionych przypadkach, odwoływania członków Komitetu Głównego.

Szczegółowe prawa dotyczące przeprowadzenia zawodów przysługują Komitetowi Głównemu Olimpiady Geograficznej jako bezpośredniemu organizatorowi Olimpiady (par. 2 regulaminu).
- 1.5. Polskie Towarzystwo Geograficzne ma obowiązek zapewnić przeprowadzenie Olimpiady Geograficznej zgodnie z niniejszym regulaminem oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

§2. Struktura organizacyjna olimpiady

- 2.1. Olimpiadę przeprowadza Komitet Główny Olimpiady Geograficznej oraz Komitety Okręgowe powołane przez Komitet Główny. Wykaz Komitetów Okręgowych wraz z zasięgiem terytorialnym ich działania i danymi adresowymi jest zamieszczony na stronie internetowej Olimpiady.
- 2.2. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
 - a. Komitet Główny powoływany jest przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Aktualny skład Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady;
 - b. Komitet Główny pracuje w składzie prezydium oraz w składzie plenarnym;
 - c. w skład Komitetu Głównego mogą wchodzić członkowie PTG lub inne osoby – pracownicy naukowcy Polskiej Akademii Nauk, uniwersytetów i innych wyższych uczelni, specjaliści z zakresu nauk geograficznych i pokrewnych, dydaktycy oraz nauczyciele oraz inne osoby, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.);
 - d. Komitet Główny składa się z nie więcej niż 40 członków, w tym przewodniczących lub przedstawicieli Komitetów Okręgowych;

- e. Komitet Główny w głosowaniu tajnym wyłania ze swego składu przewodniczącego oraz w sposób jawny powołuje członków prezydium liczącego nie więcej niż 7 osób. Aktualny skład prezydium zamieszczany jest na stronie internetowej Olimpiady;
- f. do zadań Komitetu Głównego należy przygotowanie i przeprowadzenie kolejnych etapów Olimpiady Geograficznej zgodnie z regulaminem, a w szczególności:
 - i. organizacja sieci okręgów i współpraca z sekretarzami Komitetów Okręgowych;
 - ii. przygotowanie zadań na poszczególne etapy Olimpiady z wyjątkiem pierwszej części etapu szkolnego;
 - iii. prowadzenie dokumentacji zawodów;
 - iv. ogłaszanie na stronie internetowej tematów prac drugiej części etapu szkolnego wraz ze wskazaniami do ich wykonania;
 - v. wydawanie instrukcji do sprawdzania i oceniania prac etapu szkolnego przez komisje szkolne i Komitety Okręgowe (podczas weryfikacji) ;
 - vi. zachowanie tajności zadań II i III etapu zawodów;
 - vii. zapewnienie odpowiednich środków do realizacji zawodów, w tym pozyskiwanie sponsorów i darczyńców;
 - viii. zamieszczanie na stronie internetowej informacji niezbędnych dla uczestników zawodów poszczególnych etapów;
 - ix. zapewnienie warunków logistycznych do przeprowadzenia zawodów finałowych;
 - x. organizacja przebiegu i przeprowadzenie finału oraz jego uroczystego zakończenia;
 - xi. prowadzenie rozliczeń finansowych;
 - xii. rozpatrywanie odwołań zawodników związanych z kwalifikacją do III etapu oraz III etapem, o których mowa w § 6;
 - xiii. składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych do MEiN;
 - xiv. przechowywanie dokumentacji zawodów II i III stopnia zgodnie z zasadami archiwizowania;
- g. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej jako bezpośredni wykonawca zadania ma prawo do:
 - i. powoływania spośród członków Komitetu zespołów do realizacji konkretnych celów, w tym Komisji Zadań, która wybiera autorów, przygotowuje zadania i organizuje ich recenzowanie;
 - ii. zatwierdzania składów Komitetów Okręgowych;
 - iii. podejmowania decyzji dotyczących zasad kwalifikowania uczestników zawodów do II etapu na podstawie osiągniętych wyników;
 - iv. weryfikacji oceny testów pisemnych II etapu;
 - v. kwalifikowania najlepszych w całej Polsce zawodników II etapu do zawodów finałowych;
 - vi. powoływania jury zawodów III etapu;
 - vii. przyznawania tytułu finalisty oraz tytułu laureata Olimpiady Geograficznej;
 - viii. unieważnienia lub nakazania powtórzenia zawodów w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości, np. istotnego naruszenia regulaminu zawodów, złamania zasady tajności;
 - ix. wykluczenia z udziału w zawodach uczestników łamiących regulamin Olimpiady;

- x. rozpatrywania odwołań i rozstrzygania sporów związanych z przebiegiem Olimpiady;
- xi. Komitet Główny może wydawać zawodnikom dyplomy, przyznać nagrody, ponadto może ustanowić i nadać odznakę lub medal Olimpiady;
- xii. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej ma wyłączne prawo do przyznawania honorowej „Odznaki imienia Pani Profesor Anny Dylkowej”.

2.3. Komitety Okręgowe

- a. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej powołuje Komitet Główny, dbając o to, by w ich składzie znaleźli się pracownicy wyższych uczelni z terenu działania danego komitetu, dydaktycy, doradcy metodyczni, nauczyciele oraz osoby z doświadczeniem organizacyjnym.
- b. Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej przeprowadzają zawody II stopnia, w tym w szczególności:
 - i. dokonują oceny prac I etapu zakwalifikowanych do II etapu przez Komisje Szkolne;
 - ii. powołują jury zawodów II stopnia;
 - iii. ogłaszają wyniki kwalifikacji do części pisemnej II etapu;
 - iv. odpowiadają za zachowanie tajności zadań II etapu po otrzymaniu ich od Komitetu Głównego;
 - v. zapewniają logistykę niezbędną do przeprowadzenia zawodów II stopnia, po uzgodnieniu warunków przeprowadzenia zawodów z Komitetem Głównym;
 - vi. przeprowadzają zawody wg opracowanej przez Komitet Główny instrukcji;
 - vii. kwalifikują najlepszych uczestników zawodów pisemnych do zawodów ustnych II stopnia zgodnie z opracowanymi przez Komitet Główny zasadami;
 - viii. ogłaszają wyniki uzyskane przez zawodników oraz upubliczniają prawidłowe odpowiedzi w czasie i miejscu uprzednio ogłoszonym zawodnikom przed rozpoczęciem części pisemnej zawodów;
 - ix. w porozumieniu z Komisją Zadań, rozpatrują odwołania zawodników związane z II etapem, o których mowa w § 6;
 - x. przekazują prace pisemne uczestników części ustnej zawodów II etapu do weryfikacji przez Komitet Główny;
 - xi. przechowują prace uczniów niezakwalifikowanych do części ustnej zawodów II etapu do końca danej edycji olimpiady;
 - xii. sporządzają dokumentację merytoryczną zawodów oraz rozliczenie i dokumentację finansową zawodów II stopnia i przekazują je do Komitetu Głównego w terminach określonych przez Komitet Główny;
- c. Ponadto, Komitety Okręgowe Olimpiady Geograficznej:
 - i. współpracują ze szkołami i nauczycielami geografii na obszarze swojej działalności w celu upowszechnienia Olimpiady;
 - ii. nadzorują przebieg etapu szkolnego i sporządzają zestawienia zbiorcze z przebiegu etapu szkolnego na terenie działalności Komitetu Okręgowego.

2.4. Komisje Szkolne

- a. Dyrektorzy szkół powołują Komisje Szkolne do przeprowadzenia zawodów I etapu;
- b. w skład Komisji Szkolnych wchodzi minimum 3 osoby, w tym dyrektor szkoły, w której przeprowadzane są zawody, lub jego zastępca (pełniący rolę przewodniczącego Komisji Szkolnej odpowiedzialnego za organizację zawodów I stopnia w danej

szkole) oraz nauczyciele geografii lub przedmiotów pokrewnych. Dopuszcza się możliwość powstawania komisji międzyszkolnych;

- c. jeżeli w macierzystej szkole ucznia nie organizuje się danych zawodów, uczeń może do nich przystąpić w szkole wskazanej przez Komitet Okręgowy;
- d. Komisje Szkolne odpowiedzialne są za przeprowadzenie zawodów I stopnia, w tym w szczególności:
 - i. dokonanie prekwalfikacji uczniów do pisania pracy I stopnia w drodze testu lub rozmowy ustnej;
 - ii. zgłoszenie do macierzystego Komitetu Okręgowego danych uczniów zainteresowanych udziałem w Olimpiadzie Geograficznej;
 - iii. ocenę prac I stopnia przygotowanych przez uczniów, zgodnie z kryteriami opracowanymi przez Komitet Główny, w wyznaczonym przez Komitet Główny terminie;
 - iv. ogłoszenie wyników zawodów I stopnia;
 - v. przekazanie protokołu z zawodów I stopnia do macierzystego Komitetu Okręgowego wraz z pracami uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia.

Rozdział II – Organizacja olimpiady

§3. Uczestnicy olimpiady

14

- 3.1. W zawodach Olimpiady Geograficznej mogą uczestniczyć uczniowie, o których mowa w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13 poz. 125 z późn. zm.), na warunkach tam określonych.
- 3.2. By wziąć udział w Olimpiadzie Geograficznej uczeń powinien zgłosić się do nauczyciela geografii w macierzystej szkole w terminie wskazanym na stronie internetowej www.olimpiadageograficzna.edu.pl. Jeżeli w jego szkole nie organizuje się danych zawodów, uczeń powinien zgłosić się do właściwego terytorialnie Komitetu Okręgowego, który wskaże szkołę organizującą zawody I stopnia.
- 3.3. Uczestnicy Olimpiady Geograficznej zobowiązani są do:
 - a. wykonywania zadań odpowiedniego etapu zawodów;
 - b. przestrzegania regulaminu zawodów i terminarza;
 - c. godnego i właściwego zachowania w czasie zawodów, tj. w szczególności nie używanie alkoholu, tytoniu, środków odurzających (w przypadku naruszenia tego punktu uczestnicy mogą zostać zdyskwalifikowani, a uzyskane nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego);
 - d. informowania organizatora odpowiedniego etapu zawodów (Komisja Szkolna, Komitet Okręgowy, Komitet Główny) o istotnych kwestiach związanych z udziałem w Olimpiadzie – zwłaszcza w nagłych wypadkach;
 - e. dopełnienia formalności, o których są informowani przez organizatora odpowiedniego etapu zawodów.
- 3.4. Uczestnicy mają prawo do:
 - a. otrzymania zaświadczenia o udziale w zawodach olimpijskich wydawanych przez komisję lub komitet organizujący dany etap zawodów;

- b. korzystania z przywilejów ustanawianych przez senaty wyższych uczelni;
- c. zakwaterowania, wyżywienia i zwrotu kosztów przejazdu na II i III etap zawodów według najniższych stawek, z uwzględnieniem dostępnych ulg ustawowych i handlowych;
- d. zwolnienia z zajęć szkolnych na czas zawodów, o ile odrębne przepisy to dopuszczają;
- e. składania odwołań od decyzji jury zgodnie z par. 6 niniejszego regulaminu.

§4. Organizacja zawodów

- 4.1. Zawody Olimpiady Geograficznej mają charakter indywidualny, udział w Olimpiadzie jest dobrowolny.
- 4.2. Za całokształt przeprowadzenia zawodów odpowiada Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.
- 4.3. Komitet Główny określa terminy dla każdej edycji olimpiady i ogłasza je na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej.
- 4.4. Uczestników zawodów obowiązuje znajomość materiału obejmującego i poszerzającego treści Podstawy programowej dla przedmiotu Geografia, przewidzianego w ramowym planie nauczania oraz umiejętność wykorzystania obserwacji, literatury, materiałów kartograficznych, statystycznych itp., umiejętność formułowania wniosków, posługiwania się terminologią naukową.
- 4.5. Zawody indywidualne są trójstopniowe. Ocena zawodników na każdym etapie jest niezależna. Na wyniki zawodów okręgowych nie wpływa suma punktów zdobyta w I etapie zawodów, na wyniki zawodów finałowych nie wpływają wyniki I oraz II etapu zawodów.
 - a. Zawody I stopnia (szkolne)
 - i. zawody I stopnia organizowane są w szkołach przez Komisje Szkolne;
 - ii. w zawodach I stopnia wymagany jest od uczniów jest wymagany zakres oraz poziom wiedzy i umiejętności, który odpowiada zapisom Podstawy programowej przedmiotu Geografia dla III etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), wystarczający do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotu;
 - iii. etap szkolny polega na sprawdzeniu wiedzy i umiejętności uczniów przez Komisję Szkolną. Etap wstępny przeprowadza się nie później niż do końca września każdego roku. Dopuszcza się formy rozmowy kwalifikacyjnej lub sprawdzianu pisemnego opracowanego przez Komisję Szkolną (do wyboru przez Komisję Szkolną);
 - iv. Komisje Szkolne mają obowiązek, w terminie wskazanym przez Komitet Główny, nie krótszym niż do 30 września każdego roku, przesłać do Komitetów Okręgowych zgłoszenia uczniów do etapu szkolnego według wzoru zamieszczonego na stronie internetowej Olimpiady Geograficznej;
 - v. uczniowie, którzy pomyślnie przeszli etap wstępny sprawdzenia wiedzy i umiejętności samodzielnie wykonują pracę pisemną na jeden z tematów danej edycji Olimpiady, opartą na własnych obserwacjach i pomiarach oraz/lub studium literatury. Uczniowie mogą korzystać z konsultacji nauczyciela/opiekuna pracy, szczególnie w zakresie metod pracy;
 - vi. tematy prac każdej edycji Olimpiady ogłaszane są przez Komitet Główny;

- vii. szczegółowe wytyczne do przygotowania prac I etapu Komitet Główny publikuje na swojej stronie internetowej;
 - viii. uczniowie mają obowiązek terminowo przekazać do oceny Komisjom Szkolnym gotowe prace w formie wydruku oraz w formie elektronicznej. Termin oddania prac jest określany przez Komitet Główny dla danej edycji Olimpiady i zamieszczany na stronie internetowej Olimpiady w poprzedzającym roku szkolnym;
 - ix. Komitet Główny do 31 października publikuje na stronie internetowej Kartę Oceny Pracy. Wypełniona przez Komisję Szkolną karta jest podstawą kwalifikacji ucznia do drugiego etapu;
 - x. prace ocenia Komisja Szkolna według instrukcji Komitetu Głównego. Autorzy prac, które uzyskały co najmniej 75% punktów możliwych do zdobycia, są kwalifikowani do zawodów II stopnia;
 - xi. Komisje Szkolne mają obowiązek ogłosić wyniki I etapu oraz przesłać do Komitetów Okręgowych prace (w formie wydruku oraz elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia (okręgowych) wraz z Kartami Oceny Pracy podpisanymi przez przewodniczącego Komisji Szkolnej;
 - xii. dokumentację zawodów I stopnia stanowi protokół sporządzany przez Komisję Szkolną zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny;
 - xiii. Przewodniczący Komisji Szkolnej przesyła, na adres e-mail właściwego Komitetu Okręgowego, protokół zawodów szkolnych w wersji elektronicznej. Formularze protokołów zamieszczane są na stronie internetowej Olimpiady;
 - xiv. wraz z przesyłaną przez Komisję Szkolną do Komitetu Okręgowego pracą, należy załączyć zgodę ucznia (oraz przedstawiciela ustawowego w przypadku uczniów niepełnoletnich) na przetwarzanie danych osobowych przez Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz Komitety Okręgowe i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej dla celów postępowania kwalifikacyjnego, organizacji i dokumentowania przebiegu zawodów Olimpiady Geograficznej, a także na publikowanie wyników zawodów, w rozumieniu art. 6 ust. 1 lit. a) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), zgodnej ze wzorem zamieszczonym na stronie internetowej Olimpiady.
- b. Zawody II stopnia (okręgowe)
- i. w zawodach II stopnia od uczniów jest wymagany zakres oraz poziom wiedzy i umiejętności, który odpowiada zapisom Podstawy programowej przedmiotu Geografia dla III etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), wymagany jest poziom wiedzy niezbędny do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki przedmiotu. Wykaz sugerowanej literatury zamieszczony jest w załączniku nr 1 do Regulaminu, przy czym zakres pytań zawodów II stopnia nie ogranicza się do proponowanej literatury;
 - ii. zawody II stopnia są przeprowadzane przez Komitety Okręgowe według opracowanej przez Komitet Główny instrukcji;
 - iii. zawody II stopnia składają się z trzech części: weryfikacji nadesłanych prac I stopnia, części pisemnej oraz części ustnej;

- iv. pierwszą częścią zawodów II stopnia jest weryfikacja oceny prac pisemnych przez Komitety Okręgowe;
- v. w celu ujednolicenia sposobu stosowania poszczególnych kryteriów, prace nadesłane przez Komisje Szkolne są ponownie sprawdzane przez Komitety Okręgowe według Karty Oceny Pracy;
- vi. Komitety Okręgowe kwalifikują do części pisemnej zawodów tych uczniów, których prace po weryfikacji osiągnęły ustalony przez Komitet Główny próg punktowy. Wynik weryfikacji nie jest wliczany do dalszej części zawodów II stopnia;
- vii. Listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej wraz z informacją o miejscu i terminie przeprowadzania części pisemnej i ustnej zawodów II stopnia, Komitety Okręgowe zamieszczają do 20 grudnia na własnych stronach internetowych lub na stronie internetowej Komitetu Głównego;
- viii. Przewodniczący Komitetu Okręgowego lub wskazany przez niego członek Komitetu Okręgowego rozpatruje ew. odwołania od punktacji przyznanej w ramach weryfikacji oceny pracy;
- ix. zawody części pisemnej i ustnej II stopnia odbywają się w lutym, w terminie uzgodnionym z MEiN w ciągu 2 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności;
- x. w części pisemnej uczestnicy rozwiązują test składający się z pytań otwartych i zamkniętych, w części ustnej – odpowiadają na pytania quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat;
- xi. zadania oceniane są przez jury zawodów II stopnia. W części pisemnej oraz quizie multimedialnym zadania oceniane są niezależnie przez 2 jurorów;
- xii. zawodnicy dopuszczeni do zawodów pisemnych II stopnia przesyłają do 15 stycznia do Komitetu Okręgowego ankietę osobową. Wzór ankiety jest zamieszczony na stronie internetowej Komitetu Głównego;
- xiii. wyniki zawodów II stopnia są zatwierdzane przez przewodniczącego jury;
- xiv. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki zawodów pisemnych. Informację o dopuszczeniu do zawodów ustnych oraz wyniki zawodów pisemnych w miejscu organizacji zawodów (oraz mogą na swojej stronie internetowej) w dniu przeprowadzenia części pisemnej zawodów, w czasie i miejscu uprzednio ogłoszonym zawodnikom przed rozpoczęciem części pisemnej zawodów;
- xv. Komitety Okręgowe kwalifikują do zawodów ustnych od 20% do 30% najlepszych uczestników zawodów pisemnych, którzy równocześnie spełnili ustalone przez Komitet Główny kryterium minimalnej liczby punktów (sumarycznej i z każdej części zawodów pisemnych);
- xvi. Komitety Okręgowe, w porozumieniu z Komisją Zadań, rozpatrują ew. odwołania od decyzji o kwalifikacji do części ustnej zawodów II stopnia;
- xvii. oceny wypowiedzi ustnej dokonuje jury; jego członkowie oceniają wypowiedzi indywidualnie. Wypowiedź ustna jest oceniana niezależnie przez 4 jurorów. Członkowie jury mogą zadawać uczniom dodatkowe pytania. Część ustna zawodów jest otwarta dla publiczności;
- xviii. Komitety Okręgowe ogłaszają wyniki całościowe zawodów II etapu w miejscu organizacji zawodów (mogą również na swojej stronie internetowej) w dniu przeprowadzenia części ustnej zawodów. Jednocześnie informują uczestników,

że prace pisemne zawodników startujących w części ustnej zawodów II stopnia są weryfikowane w celu ujednolicenia sposobu oceny prac w skali kraju przez Komitet Główny, który na tej podstawie kwalifikuje najlepszych w całej Polsce zawodników na zawody finałowe;

- xix. podczas zawodów II etapu uczniowie nie mogą korzystać z żadnych pomocy naukowych, telefonów komórkowych, komputerów itp. ani korzystać z pomocy innych uczestników, poza każdorazowo ściśle określonymi przypadkami;
 - xx. Komitet Okręgowy może wyrazić zgodę na udział w zawodach II stopnia ucznia, który został dopuszczony w poprzednim roku do zawodów II stopnia, ale z ważnych powodów nie wziął w nich udziału, pod warunkiem, że udokumentowany wniosek ucznia wpłynął nie później niż w ciągu 14 dni po zawodach, w których uczeń nie mógł wziąć udziału. Komitet Okręgowy, po rozpatrzeniu wszystkich wniosków przekazuje odpowiednią informację do Komitetu Głównego;
 - xxi. dokumentację zawodów II stopnia stanowią: protokół z weryfikacji prac I stopnia sporządzany przez Komitet Okręgowy zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny, protokół z zawodów pisemnych i ustnych II stopnia sporządzany przez Komitet Okręgowy zgodnie z wzorem udostępnionym przez Komitet Główny oraz protokoły komisji weryfikującej prace uczniów uczestniczących w zawodach ustnych II stopnia powoływanej przez Komitet Główny.
- c. Zawody III stopnia (zawody centralne)
- i. zawody centralne organizowane są przez Komitet Główny Olimpiady Geograficznej;
 - ii. zawody odbywają się w kwietniu, w terminie uzgodnionym z MEiN w ciągu 4 dni, w warunkach kontrolowanej samodzielności;
 - iii. W zawodach III stopnia wymagany jest wymagany zakres oraz poziom wiedzy i i umiejętności wykraczający poza ten, który zapisy Podstawy programowej przedmiotu Geografia dla III etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), a jest niezbędny do uzyskania najwyższej oceny na egzaminie maturalnym. Wskazana jest też znajomość bieżących wydarzeń społeczno-politycznych i zjawisk przyrodniczych w Polsce i na świecie. Wykaz sugerowanej literatury zamieszczony w załączniku nr 1 do Regulaminu, przy czym zakres pytań zawodów III stopnia nie ogranicza się do proponowanej literatury;
 - iv. prawo do przystąpienia do zawodów III stopnia przysługuje uczniom, którzy w danym roku zostali dopuszczeni do tych zawodów przez Komitet Główny na podstawie wyników zawodów II stopnia (90-125 zawodników, którzy uzyskali najlepsze wyniki w skali kraju, pod warunkiem, że jednocześnie uzyskali oni co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia podczas zawodów II stopnia) oraz tych uczniów, którzy nabyli to uprawnienie w poprzednim roku, a nie wystartowali z powodów losowych lub udziału w innej Olimpiadzie, na podstawie decyzji wydanej przez Komitet Główny;
 - v. zawody III stopnia składają się z części pisemnej, obowiązkowych zajęć terenowych oraz części ustnej (składającej się z quizu multimedialnego oraz wypowiedzi ustnej);
 - vi. w części pisemnej uczestnicy rozwiązują zadania na które składają się pytania otwarte i testy wyboru, a w części ustnej – odpowiadają na pytania quizu multimedialnego oraz przedstawiają przed jury wypowiedź ustną na zadany temat.

W części pisemnej oraz quizie multimedialnym zadania oceniane są niezależnie przez 2 jurorów. Wypowiedź ustna jest oceniana niezależnie przez 4 jurorów;

- vii. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów pisemnych III etapu podejmuje decyzję o dopuszczeniu od 15 do 25 % najlepszych zawodników do ustnej części zawodów i po rozkodowaniu prac ogłasza decyzję o zakwalifikowaniu najlepszych uczestników zawodów finałowych do dalszej części zawodów;
- viii. warunkiem dopuszczenia do części ustnej zawodów jest udział we wszystkich elementach zawodów, przy czym uczeń może decyzją Prezydium Komitetu Głównego zostać zwolniony z obowiązku udziału w zajęciach terenowych z ważnych powodów, w szczególności w razie choroby lub wypadku, w sytuacji pokrywania się terminu zajęć terenowych ze startem ucznia w innej olimpiadzie lub niepełnosprawności uczestnika obiektywnie uniemożliwiającej udział w zajęciach terenowych;
- ix. tytuł finalisty otrzymuje zawodnik niezakwalifikowany do części ustnej, który w części pisemnej zawodów III etapu uzyskał co najmniej 50% punktów liczonych ze średniej wyników uzyskanych przez trzech najlepszych zawodników tej części zawodów;
- x. Komitet Główny na podstawie wyników zawodów ustnych podejmuje decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania uczestnikom zawodów tytułu laureata. W przypadku nieprzyznania tytułu laureata uczestnik zakwalifikowany do części ustnej otrzymuje tytuł finalisty;
- xi. W dniu zakończenia zawodów III stopnia, Komitet Główny wydaje finalistom i laureatom zaświadczenia według wzoru określonego w załączniku do obowiązującego aktu wykonawczego regulującego funkcjonowanie olimpiad lub przesyła zaświadczenia na adres szkoły ucznia w terminie 7 dni od zakończenia zawodów III stopnia;
- xii. wyniki wszystkich części zawodów III stopnia są zatwierdzane przez Komitet Główny;
- xiii. jeżeli uczeń zakwalifikowany do zawodów III stopnia z ważnych powodów nie może wziąć udziału w tych zawodach, Komitet Główny może w uzasadnionych przypadkach wyrazić zgodę na udział tego ucznia w zawodach III stopnia w roku następnym;
- xiv. dokumentację zawodów III stopnia stanowi protokół zawodów sporządzany przez Komitet Główny.

4.6. Drużynowy konkurs terenowy

- a. podczas zawodów finałowych może być zorganizowany dodatkowy konkurs terenowy o charakterze drużynowym;
- b. wszyscy uczniowie biorący udział w zawodach finałowych obowiązkowo uczestniczą w drużynowym konkursie terenowym, przy czym uczeń może decyzją Prezydium Komitetu Głównego zostać zwolniony z obowiązku udziału w tym konkursie z ważnych powodów, w szczególności w razie choroby lub wypadku, w sytuacji pokrywania się terminu konkursu ze startem ucznia w innej olimpiadzie lub niepełnosprawności uczestnika obiektywnie uniemożliwiającej udział w konkursie;
- c. uczniowie w drużynach kilkuosobowych wykonują zadanie terenowe przygotowane przez Komitet Główny;

- d. wyniki zawodów drużynowych nie są wliczane do punktacji indywidualnej;
- e. drużyny wyłaniane są na podstawie losowania.

§5. Przepisy szczegółowe

- 5.1. Uczniowie posiadający orzeczenie o stanie zdrowia mogącym mieć wpływ na ocenę wykonanej przez ucznia pracę (np. uczniowie z dysleksją lub dysgrafią) mają obowiązek przedstawić stosowne zaświadczenie przed częścią pisemną zawodów odpowiednio II lub III stopnia.
- 5.2. W przypadku wystąpienia nagłego zachorowania lub wypadku losowego, uczestnikowi zawodów przysługują uprawnienia opisane w § 4, w zależności od etapu na którym wystąpi nagłe zachorowanie lub wypadek losowy.
- 5.3. Organizator dołoży starań, aby w miarę możliwości w danych warunkach organizować zawody w taki sposób i w takich miejscach, by nie wykluczały udziału osób niepełnosprawnych (dążenie do organizacji zawodów w pomieszczeniach łatwo dostępnych, organizacja noclegu w miejscu dostępnym), przy czym możliwość udziału w zajęciach terenowych uzależniona będzie każdorazowo od stopnia niepełnosprawności uczestnika zawodów. Niepełnosprawny uczestnik zobowiązany jest do poinformowania organizatora o stopniu niepełnosprawności niezwłocznie po zakwalifikowaniu do zawodów pisemnych odpowiednio II lub III stopnia w celu potwierdzenia możliwości zapewnienia odpowiednich warunków przeprowadzenia zawodów.
- 5.4. W przypadku pokrywania się terminu zawodów olimpiad, w których dany uczeń bierze udział, zobowiązany on jest do poinformowania Komitetu Okręgowego/Głównego o zaistniałym fakcie w celu uzgodnienia możliwości startu w Olimpiadzie Geograficznej i innej olimpiadzie tylko i wyłącznie, gdy informację o uczestnictwie w innych olimpiadach umieścił w ankiecie osobowej. Jeżeli w określonej sytuacji istnieje możliwość przeprowadzenia danej części zawodów z zachowaniem zasady tajności, Komitet Główny podejmuje decyzję pozytywną i w przypadku zawodów II stopnia wysyła swego obserwatora. W przeciwnym przypadku uczniowi przysługuje prawo do przeniesienia startu na rok kolejny tak jak w przypadku nieobecności na zawodach z ważnych powodów losowych, zgodnie z punktami 4.4.b.xix. oraz 4.4.c.xiii.
- 5.5. Prac uczniów na etapie zawodów I stopnia oraz podczas weryfikacji w II etapie mogą zostać zdyskwalifikowane, jeżeli jury stwierdzi, że są plagiatem.
- 5.6. W przypadku nieregularnego zachowania w czasie zawodów II i III etapu, jurorzy dyżurujący na sali opisują okoliczności zachowania. Decyzja o ewentualnej dyskwalifikacji może zostać podjęta przez odpowiedni Komitet Okręgowy lub Komitet Główny już po zakończeniu danej części zawodów.
- 5.7. W przypadku rażącego naruszenia regulaminu Olimpiady zawodnik może zostać zdyskwalifikowany, a uzyskane tytuły, nagrody i przywileje mogą zostać odebrane decyzją Komitetu Okręgowego lub Komitetu Głównego.
- 5.8. Warunkiem przystąpienia do zawodów Olimpiady Geograficznej jest zaznajomienie się i zaakceptowanie przez ucznia regulaminu oraz podpisanie przez ucznia i jego opiekuna prawnego (w przypadku uczniów niepełnoletnich) zgody na przetwarzanie danych osobowych.

§6. Tryb odwoławczy

- 6.1. Uczestnik, który uważa, że wynik, jaki uzyskał w czasie zawodów, nie odzwierciedla poziomu jego odpowiedzi lub zawody były prowadzone z naruszeniem regulaminu, ma prawo złożenia odwołania. Odwołanie takie musi być złożone w sposób pisemny, z podaniem konkretnych zastrzeżeń dotyczących decyzji jury.
- 6.2. Odwołania od decyzji dotyczącej kwalifikacji do udziału w zawodach pisemnych II i III etapu uczeń składa w terminie do 5 dni roboczych od ogłoszenia listy zakwalifikowanych odpowiednio do przewodniczącego Komitetu Okręgowego lub Głównego (decyduje data stempla pocztowego).
- 6.3. Odwołanie od decyzji jury dotyczącej oceny części pisemnej składa się w ciągu 1 godziny od ogłoszenia wyników zawodów danego etapu i upublicznienia poprawnych odpowiedzi – w przypadku etapu II do Przewodniczącego Jury zawodów II stopnia, etapu III do Przewodniczącego Jury zawodów III stopnia. Odwołanie rozpatruje przewodniczący jury odpowiednich zawodów, w razie konieczności konsultując z Komisją Zadań Komitetu Głównego. O wyniku odwołania uczestnik jest informowany w uzgodniony przy składaniu odwołania sposób, nie później niż na 1 godzinę przed rozpoczęciem części ustnej zawodów.
- 6.4. Za wyjątkiem odwołania w trybie, o którym mowa w pkt. 6.3 powyżej, odwołanie od decyzji dotyczącej kwalifikacji składa uczeń na piśmie, przesyłając na adres odpowiedniego Komitetu Olimpiady Geograficznej lub osobiście w siedzibie Komitetu. Odwołanie takie powinno również zostać przekazane na adres e-mailowy danego Komitetu. Odwołanie powinno zawierać możliwie szczegółowy opis okoliczności oraz dane kontaktowe.
- 6.5. Odwołania dotyczące kwalifikacji do części pisemnej II etapu rozpatruje Przewodniczący Komitetu Okręgowego lub wskazany przez niego członek Komitetu Okręgowego, udzielając odpowiedzi w terminie do 14 dni od daty otrzymania odwołania na adres e-mail wskazany w odwołaniu. W przypadku zasadności odwołania zawodnik zostaje zakwalifikowany do części pisemnej zawodów II stopnia i poinformowany o tym fakcie drogą elektroniczną.
- 6.6. Komitet Główny powołuje Komisję Odwołań, która zapoznaje się z materiałami niezbędnymi do wyjaśnienia wszelkich okoliczności wskazanych w odwołaniu od wyników kwalifikacji do zawodów III etapu, ustala stan faktyczny i przedstawia Przewodniczącemu Komisji Odwołań wnioski w celu udzielenia odpowiedzi. Przewodniczący udziela odpowiedzi w najkrótszym możliwym terminie, nie dłuższym jednak niż 14 dni roboczych od daty otrzymania odwołania. Odpowiedź przekazywana jest zainteresowanemu na wskazany przez niego adres e-mailowy. W przypadku zasadności odwołania zawodnik zostaje zakwalifikowany do części pisemnej zawodów II stopnia i poinformowany o tym fakcie drogą elektroniczną.
- 6.7. Nie można odwoływać się od treści zadań, ani przyjętego schematu oceniania zadań.

§7. Rejestracja przebiegu zawodów okręgowych (II stopnia) i centralnych (III stopnia)

- 7.1. Zawody ustne Olimpiady Geograficznej II i III etapu są oceniane jawnie w obecności publiczności. Protokół zawodów ustnych wraz z kartami ocen poszczególnych jurorów

jest przechowywany w dokumentacji zawodów przez 2 lata. Dostęp do dokumentacji mają w Komitetach Okręgowych sekretarze i przewodniczący Komitetów Okręgowych a w Komitecie Głównym pracownicy biura i upoważnieni przez Przewodniczącego Komitetu jego członkowie.

- 7.2. Wyniki zawodów ustnych są podpisywane przez przewodniczącego jury.
- 7.3. Prace I etapu uczniów, którzy nie zostali zakwalifikowani do części pisemnej II etapu Olimpiady, są przechowywane w Komitetach Okręgowych do zakończenia zawodów II etapu.
- 7.4. Prace pisemne II etapu, uczniów, którzy uzyskali najlepsze wyniki i zostali dopuszczeni do zawodów ustnych są przekazywane do Komitetu Głównego i tam, po weryfikacji, przechowywane przez 2 lata.
- 7.5. Prace pisemne III etapu są przechowywane przez Komitet Główny przez 2 lata.

Rozdział III – Uprawnienia i nagrody

§8. Nagrody i uprawnienia

- 8.1. Zasady przyznawania tytułów finalisty i laureata oraz wydawania zaświadczeń przedstawiono w pkt. 4.5.c., dotyczącym zawodów finałowych.
- 8.2. Zawodnicy, którzy nie uzyskali tytułu finalisty lub laureata, otrzymują zaświadczenie o udziale w zawodach III stopnia według wzoru, który stanowi załącznik nr 2 do Regulaminu
- 8.3. Uprawnienia laureatów i finalistów określa Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U.2021 poz. 1915, z późn.zm.) albo inny obowiązujący akt prawa.
- 8.4. Potwierdzeniem uzyskania uprawnień oraz statusu laureata lub finalisty jest zaświadczenie, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 r. Nr 13, poz. 125, z późn. zm.).
- 8.5. Laureaci Olimpiady Geograficznej, w miarę możliwości jakimi dysponuje organizator, mogą otrzymać nagrody książkowe i rzeczowe.
- 8.6. Finałiści Olimpiady Geograficznej mogą, w miarę możliwości organizatora, otrzymać nagrody książkowe.
- 8.7. Komitet Główny Olimpiady Geograficznej w miarę możliwości nagradza uczestników zawodów finałowych dyplomami, może ponadto ustanowić i nadać odznakę lub medal olimpiady.
- 8.8. Komitet Główny, w miarę możliwości, może nagradzać nauczycieli, działaczy Komitetów Okręgowych oraz Komitetu Głównego.

Rozdział IV – Olimpiada i zawody międzynarodowe

§9. Udział w olimpiadzie i zawodach międzynarodowych

- 9.1. Najlepsi zawodnicy Olimpiady Geograficznej, z uwzględnieniem innych kryteriów kwalifikacji, o których mowa w pkt. 9.2 i 9.3, mogą brać udział w zawodach i olimpiadach międzynarodowych. Warunki uczestniczenia w zawodach i olimpiadach międzynarodowych określa ich organizator i Komitet Główny Olimpiady Geograficznej.

- 9.2. Komitet Główny, na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej i dodatkowych zajęć sprawdzających znajomość języka angielskiego (oficjalnego języka Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej) oraz umiejętności pracy terenowej, wyłania uczestników Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej organizowanej pod auspicjami Międzynarodowej Unii Geograficznej. Szczegółowe kryteria kwalifikacyjne ogłaszane są przed zawodami finałowymi. 4 najlepszych uczestników (łącznie wyniki zawodów finałowych i dodatkowych kryteriów kwalifikacji) otrzymuje prawo reprezentowania Polski na Międzynarodowej Olimpiadzie Geograficznej.
- 9.3. W miarę możliwości finansowych, Komitet Główny na podstawie wyników zawodów finałowych Olimpiady Geograficznej oraz innych ustalonych przez Komitet Główny i organizatora zawodów kryteriów, ma prawo kwalifikować uczestników Olimpiady Geograficznej również na inne niż Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna, o której mowa w pkt. 9.2. międzynarodowe olimpiady i zawody z obszarów objętych nauczaniem geografii.
- 9.4. Uczestnikowi Olimpiady/zawodów międzynarodowych przysługuje:
- a. opłacenie kosztów udziału w Olimpiadzie/zawodach;
 - b. opłacenie kosztów przejazdów/przelotów, zakwaterowania, wyżywienia;
 - c. ubezpieczenie KL/NNW na czas związany z przejazdami i pobytem związanym z zawodami;
 - d. w miarę możliwości, dofinansowanie do objazdu terenowego.
- 9.5. Uczestnik Olimpiady/zawodów międzynarodowych ma obowiązek:
- a. godnego reprezentowania Polski;
 - b. przygotowania wszelkich niezbędnych opracowań, prezentacji, itp. wymaganych od uczestników Olimpiady/zawodów międzynarodowych;
 - c. uczestnictwa we wszelkich warsztatach i/lub obozach przygotowawczych związanych z wyjazdem na Olimpiadę/zawody międzynarodowe;
 - d. stosowania się do poleceń opiekuna grupy z ramienia Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej.

Rozdział V – Postanowienia końcowe

§10. Postanowienia końcowe

Decyzje w sprawach nieobjętych powyższym regulaminem podejmuje Komitet Główny w porozumieniu z Organizatorem.

III. LITERATURA

Literatura polecana dla uczniów startujących w Olimpiadzie Geograficznej

A) Ogólna

- Długosz Z., *Historia odkryć geograficznych i poznania Ziemi*, PWN, Warszawa 2012.
- Flis J., *Szkolny słownik geograficzny. Terminy geograficzne*, WSiP, Warszawa 1999.
- Jackowski A., *Graficzna prezentacja danych statystycznych. Wykresy, mapy, GIS, GUS*, Warszawa 2016.
- Krzemień K., Soljan I. (red.), *Geografowie polscy: Słownik biograficzny*. T. 1-3, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Polskie Towarzystwo Geograficzne, Kraków 2018.
- Kelly K., *Geography*, Macmillan, Oxford 2009.
- Śleszyński P. (red.), *Badania geograficzne dla rozwoju niepodległej Polski*, Wydawnictwo Sejmowe, 2020 Warszawa.
- Waugh D., *Geography: An Integrated Approach*, Nelson Thornes, Cheltenham 2009.

24

B) Metody badań geograficznych

- Mietelski J., *Astronomia w geografii*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2021.
- Paślawski J. (red.), *Wprowadzenie do kartografii i topografii*, Nowa Era, Warszawa 2010.
- Richling A. (red.), *Geograficzne badania środowiska przyrodniczego*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D., *Kartografia tematyczna*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2012.

C) Geografia fizyczna i geologia

- van Andel T., *Nowe spojrzenie na starą planetę*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- Bajkiewicz-Grabowska E., *Hydrologia ogólna*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2020.
- Chełmicki W., *Woda. Zasoby, degradacja, ochrona*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Flis J., *Wstęp do geografii fizycznej*, WSiP, Warszawa 1988.
- Graniczny M., Mizerski W., *Geozagrożenia*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Hillel D., *Gleba w środowisku*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2020.
- Jokiel P., Marszelewski W., Pociask-Karteczka J. (red.), *Hydrologia Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Kossowska-Cezak U., *Wstęp do meteorologii i klimatologii*, Wyd. UW, Warszawa 2000.
- Kostrowicki A., *Geografia biosfery*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Koźuchowski K., *Klimat Polski. Nowe spojrzenie*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2012.

- Kożuchowski K. (red.), *Meteorologia i klimatologia*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Mizerski W., *Geologia dynamiczna*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Mizerski W., *Geologia i surowce mineralne oceanów*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2009.
- Mizerski W., *Geologia kontynentów*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2021.
- Mizerski W., *Geologia Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2020.
- Makowski J., *Geografia fizyczna świata*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Matuszkiewicz J., *Zespoły leśne Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Migoń P., *Geomorfologia*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Mocek A. (red.), *Gleboznawstwo*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Popkiewicz M., Kardaś A., Malinowski Sz., *Nauka o klimacie*, Wyd. Nieoczywiste, Warszawa 2019.
- Przewoźniak M., Czocharński J.T., *Przyrodnicze podstawy gospodarki przestrzennej. Ujęcie proekologiczne*, Bogucki Wyd. Naukowe, Gdańsk-Poznań 2020.
- Richling A., Ostaszewska K. (red.), *Geografia fizyczna Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2009.
- Stankowski W., *Morfogeneza powierzchni litosfery. Aspekty geomorfologii i geologii*, Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań 2019.
- Stanley S., *Historia Ziemi*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Stupnicka E., Stempień-Satek M., *Geologia regionalna Polski*, Wyd. UW, Warszawa 2020.

D) Geografia społeczno-ekonomiczna

- Bański J., *Geografia polskiej wsi*, PWE, Warszawa 2006.
- Czapliński P., Rachwał T., Tobolska A., Ułiszak R. *Geografia gospodarcza. Przewodnik do ćwiczeń*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 2013.
- Falkowski J., Kostrowicki J., *Geografia rolnictwa świata*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Fierla I. red., *Geografia gospodarcza Polski*, PWE, Warszawa 2019.
- Gawryszewski A., *Ludność Polski w XX wieku*, IGIPZ PAN, Warszawa 2005.
- Jędrusik M., Makowski J., Plit F., *Geografia turystyczna świata. Nowe trendy. Regiony turystyczne*, Wyd. UW, Warszawa 2021.
- Kałuski S., *Bliźny historii. Geografia granic politycznych współczesnego świata*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2017.
- Kłosowski F., *Podstawy geografii usług*, UŚ, Katowice 2021.
- Kuciński K. (red.), *Geografia ekonomiczna*, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2022.
- Kurek W., *Turystyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa, 2007.
- Lesińska M., Okólski M. (red.), *25 wykładów o migracjach*, Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa 2018.
- Lijewski T., Mikułowski B., Wyrzykowski J., *Geografia turystyki Polski*, PWE, Warszawa 2015.
- Liszewski S. (red.), *Geografia urbanistyczna*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- Okólski M., Fihel A., *Demografia. Współczesne zjawiska i teorie*, Wyd. Nauk. Scholar, Warszawa 2012.
- Otok S., *Geografia polityczna. Geopolityka, ekopolityka, globalistyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.

- Rogacki H., *Geografia społeczno-gospodarcza Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Rykiel Z., *Podstawy geografii politycznej*, PWE, Warszawa 2006.
- Sobczyński M., *Państwa i terytoria zależne. Ujęcie geograficzno-polityczne*, Wyd. A. Marszałek, Toruń 2006.
- Szymańska D., *Geografia osadnictwa*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Węclawowicz G., *Geografia społeczna Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2022.
- Zaręba D., *Ekoturystyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2010.
- Zuzańska-Żyśko E., *Procesy metropolizacji. Teoria i praktyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2016.

E) Geografia regionalna

- Czerny M., Łuczak R., Makowski J., *Globalistyka*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2011.
- Kwiatek J., Lijewski T., *Leksykon miast polskich*, Wyd. Muza, Warszawa 1998.
- Łęcki W., *Kanon krajoznawczy Polski*, PTTK, Warszawa 2007 (http://www.msw-pttk.org.pl/odznaki/kanon_kraj.html).
- Majewski A., *Oceany i morza*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1992.
- Makowski J., Wites T., red., *Geografia świata. Regiony*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2020.
- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.), *Regionalna geografia fizyczna Polski*, Wyd. Naukowe Bogucki, Poznań 2021.

F) Publikacje statystyczne

- *100 lat Polski w liczbach*, GUS, Warszawa 2018.
- *Eurostat Regional Yearbook*, Publications Office of the European Union, Luxembourg (corocznie).
- *Mały Rocznik Statystyczny*, GUS, Warszawa (corocznie).
- Mizerski W., Żukowski J., Żukowska J., *Tablice szkolne. Geografia*, Adamantan, Warszawa (najbardziej aktualne).
- *Polska w liczbach 2021*, GUS, Warszawa, 2021 (lub późniejsze aktualizacje).
- *Regiony Polski 2021*, GUS, Warszawa, 2021 (lub późniejsze aktualizacje).
- *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*, GUS, Warszawa (corocznie).
- *Rocznik Statystyki Międzynarodowej*, GUS, Warszawa (corocznie).
- *Rozwój regionalny Polski – raport analityczny*, GUS, Warszawa 2021.
- *The EU in the world*, Publications Office of the European Union, Luxembourg (najbardziej aktualne).

G) Atlasy i geoportale

- *Atlas demograficzny Polski*, GUS, Warszawa 2017.
- *Atlas geograficzny. Świat Polska*, Nowa Era, Warszawa.
- *Atlas przedsiębiorstw*, GUS, Warszawa 2019.
- *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*, IGiPZ PAN, GUGiK, PPWK S.A., Warszawa 1993-1997.
- *Atlas statystyczny Polski*, GUS, Warszawa 2018.
- *Geoportal Krajowy*, www.geoportal.gov.pl

- Solarz M.W. (red.), *Geograficzno-polityczny atlas Polski*, Wyd. Trzecia Strona, Warszawa 2018 (<http://atlas2022.uw.edu.pl/>).
- Śleszyński P., Czapiewski K. (red.), *Atlas Wyszehradzki*, Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka; Polskie Towarzystwo Geograficzne, Warszawa 2021.

H) Podręczniki

(dopuszczone przez MEiN do użytku szkolnego) dla szkoły podstawowej oraz dla szkół ponadpodstawowych do przedmiotu geografia, w szczególności dla liceum w zakresie rozszerzonym.

Wykazy podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego znajdują się na stronie MEiN: <https://podreczniki.men.gov.pl/>

Przedstawione powyżej książki stanowią przykłady rzetelnych podręczników i opracowań naukowych, nie są jedynymi publikacjami dostępnymi na rynku mogącymi stanowić źródło wiedzy dla uczestników zawodów Olimpiady Geograficznej. Zalecamy zachowanie ostrożności w traktowaniu materiałów i informacji udostępnianych w Internecie jako wiarygodnego merytorycznie źródła informacji naukowej.

Ponadto, zalecane jest zapoznanie się przez uczestników z testami z poprzednich edycji Olimpiady, a także przykładowymi pracami zawodów I stopnia, zamieszczonymi na stronie internetowej www.olimpiadageograficzna.edu.pl

IV. ORGANIZACJA ZAWODÓW

IV-1. Harmonogram zawodów

Rok szkolny 2023 / 2024

Etap	Miejsce / miejsca	Planowany termin	Długość trwania (w dniach)
Etap I	szkoły na terenie całego kraju	1.09.2023–15.11.2023	75
Etap II	14 miejsc na terenie kraju – do ustalenia przez Komitety Okręgowe	10–11.02.2024	2
Etap III	I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Łodzi	18–21.04.2024	4

28

IV-2. Wskazania do wykonania pracy I stopnia

Poniższe informacje przygotowano celem udoskonalenia formalnej strony prac olimpijskich

- Objętość pracy nie może przekraczać 15 stron „czystego” tekstu (tzn. bez rysunków, fotografii, dołączonych map i innych załączników).**
- Strona tytułowa** pracy powinna zawierać: numer olimpiady, tytuł pracy, numer tematu, imię i nazwisko autora, klasę i nazwę szkoły, do której uczęszcza, imię i nazwisko nauczyciela geografii/opiekuna pracy oraz pieczętkę szkoły.
- Spis treści** (plan pracy) można zamieścić po stronie tytułowej lub w zakończeniu pracy. Podtytuły (tytuły rozdziałów) oznaczamy albo systemem dziesiętnym cyframi arabskimi albo wg kolejności: cyfry rzymskie, arabskie, litery wielkie, małe. Po tytułach nie należy stawiać żadnych znaków przestankowych. Strony powinny być ponumerowane.
- Wydruk pracy musi być czytelny, jednostronny, mieć format A4. Jedna strona powinna zawierać ok. 30 wierszy, z zachowaniem odpowiedniego odstępu między wierszami.** W przypadku opracowań komputerowych, można użyć np. czcionki Times New Roman, rozmiar 12, interlinia 1,5.

Margines lewy powinien mieć szer. 35 mm, górny i dolny po 25 mm. W celu lepszej czytelności i przejrzystości pracy każdą nową myśl (ale nie każde zdanie) należy rozpocząć wcięciem. W całej pracy należy przyjąć jednolity, ogólnie stosowany system skrótów.

Strony pracy muszą być trwale łączone. Zbędna jest introligatorska oprawa pracy.

Zabronione jest foliowanie poszczególnych kartek lub umieszczanie ich w oddzielnych obwolutach.

5. **Przypisy.** W razie powoływania się w pracy na sformułowania innych autorów należy ująć cytaty w cudzysłów i opatrzyć je na końcu odsyłaczami w postaci cyfr arabskich, gwiazdek lub innych znaków. Na dole strony (pod linią oddzielającą tekst od przypisów) podać należy notkę bibliograficzną i stronę, na której znajduje się cytowany fragment tekstu. Przypisy można również umieszczać na oddzielnej stronie na końcu pracy. Przypis wskazujący wykorzystanie w pisanej pracy fragmentu istniejącej publikacji powinien mieć układ jak w poniższym przykładzie:

Flis J.: Wstęp do geografii fizycznej. Warszawa 1988 WSiP, s.171.

Zapis taki stosujemy powołując się pierwszy raz na daną publikację. Powołując się na pracę już znajdującą się w przypisach i w bezpośrednim sąsiedztwie zapisujemy: *Tamże, s.152.*

6. **Bibliografia.** Wykorzystaną w pracy bibliografię zamieszczamy na końcu stosując porządek alfabetyczny nazwisk autorów wg ustalonych wzorów:

nazwisko, imię autora, tytuł publikacji, wydawca, miejsce i rok wydania, np.:

1. Berezowski S. (red.), *Geografia ekonomiczna Polski*, PWE, Warszawa 1975

2. Burzyński R., *Wista dziś – jutro*, WSiP, Warszawa 1977

3. Grzesiak N., *Stan czystości rzek w Polsce*. *Wiad. Statyst.* 1975 nr 4, s. 38–40

4. Halicki B., *Rzeźbiarze krajobrazu*, WP, Warszawa 1957

W pracy zbiorowej stosujemy zapis:

Kortus B., Wpływ przemysłu na zmiany w środowisku geograficznym. /W/: Berezowski S., Bytnar Suboczowa M. (red.), Problemy ochrony środowiska geograficznego, WSiP, Warszawa 1975, s. 65

Dla artykułów w czasopiśmie stosujemy następującą formę zapisu:

Piasecki D.: Doliny złożone rzek zachodniego Pomorza. Czasopismo Geograficzne 1976, s. 21.

Dla informacji zaczerpniętej z internetu:

autor/właściciel cytowanej informacji, tytuł/opis informacji (data aktualizacji), adres informacji, właściciel strony (uwaga: jeżeli nie ma daty ostatniej aktualizacji pobieranej informacji – podać datę pobrania), np.:

KG OG: XXXVIII Olimpiada Geograficzna (VI 2012)

www.olimpiadageograficzna.edu.pl strona internetowa KG OG

7. **Szata graficzna** pracy winna być wykonana estetycznie i czytelnie, a wielkością dostosowana do formatu pracy. Jeśli załączony materiał graficzny przekracza format A4 należy przez złożenie dostosować go do wymaganych rozmiarów. Szkice, profile, plany, tabele, diagramy, wykresy należy właściwie rozmieścić w tekście, ponumerować i zaopatrzyć w podpisy. Numerację i tytuły umieszczamy pod ilustracją. Jedynie przy tabelach numer i tytuł przyjęto umieszczać nad nią. Nagłówki kolumn w tabelach piszemy wielką literą. Jeśli praca zawiera

fotografie, trwale wmontowujemy je do tekstu, zaopatrujemy w tytuły zgodnie z treścią i podajemy nazwisko wykonawcy.

Uwaga ogólna: mapy i inne rysunki wykonane za pomocą komputera mają przy ocenie taką samą wartość jak rysunki wykonane bezpośrednio na papierze lub kalce technicznej.

Niedopuszczalne jest wykorzystywanie w pracach map i ilustracji fizycznie wyciętych z innych publikacji.

8. Gotowe prace uczniowie przekazują komisjom szkolnym w formie wydruku oraz w formie elektronicznej w formacie pdf. oraz docx.

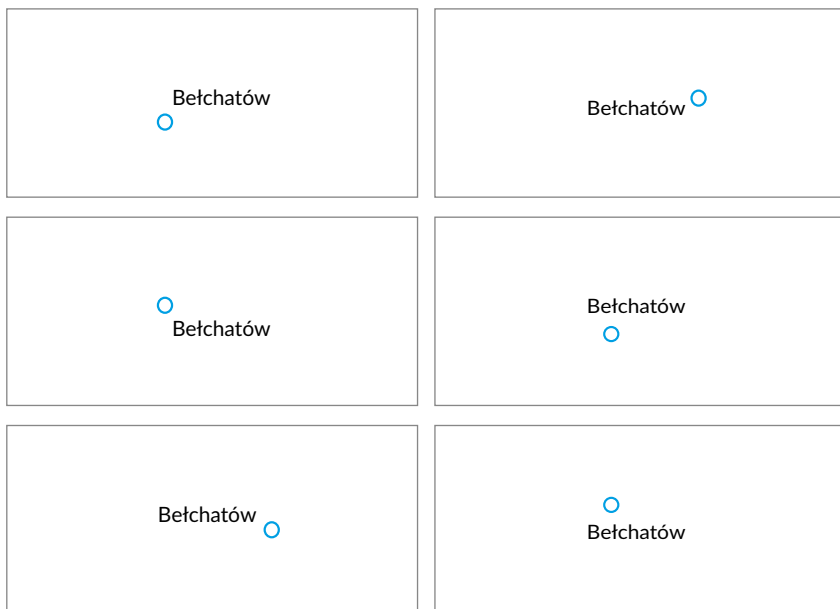
IV-3. Nazwy na mapach:

(według: *Zbieranie i opracowywanie nazw geograficznych. Przewodnik toponimiczny.*

Część III. Stosowanie i rozmieszczanie napisów na mapach Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa 2004)

- **Nazwy miast** należy umieszczać równolegle do dolnej ramki mapy, w odpowiedniej odległości od znaku – sygnatury miasta.

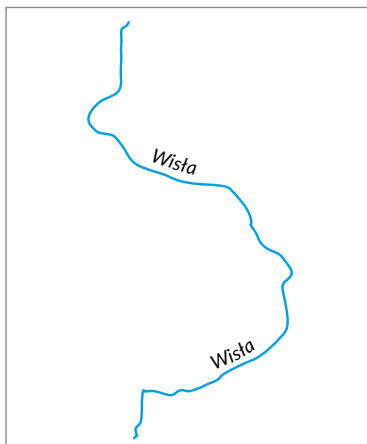
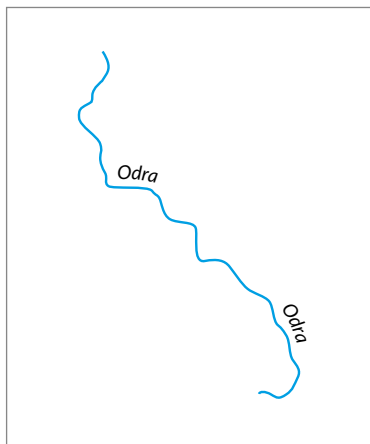
30

- **Nazwy obiektów powierzchniowych** (regionów fizycznogeograficznych, mórz, wysp, państw) należy umieścić w ten sposób aby wskazywały kształt opisywanej powierzchni, np. *Appalachy*. Jeżeli kształt obiektu to uzasadnia nazwa może być umieszczona równoległe do dolnej ramki mapy, np. *Masyw Centralny*. Nazwy złożone powinny być rozmieszczone współkształtnie, np. *Wyżyna Sandomierska*.

PODHALE	POLESIE	MASYW CENTRALNY
WYŻYNA SANDOMIERSKA	WYŻ. PODOLSKA	WYŻYNA MONGOLSKA
WIELKI CHINGAN	G. NADBRZEŻNE	APPALACHY

- **Nazwy rzek** umieszcza się równoległe do ich biegu, tak aby były dobrze czytelne.

V. TERMINARZ ZAWODÓW

1. Zawody I stopnia – szkolne

- **wrzesień 2023 r.** – rozpoczęcie przygotowywania prac I etapu;
- **do 30 września 2023 r.** – przesłanie przez Komisje Szkolne do Komitetów Okręgowych zgłoszeń udziału w zawodach I stopnia Olimpiady;
- **do 31 października 2023 r.** – wykonanie przez zawodników prac konkursowych i przekazanie ich Komisjom Szkolnym;
- **do 15 listopada 2023 r.** – ogłoszenie wyników zawodów I stopnia przez Komisje Szkolne oraz dostarczenie do Komitetu Okręgowego prac (w formie papierowej i elektronicznej) uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia wraz wypełnionymi Kartami Oceny Pracy, protokołem zbiorczym I etapu oraz zgodami na przewarżanie danych osobowych (decyduje data wpłynięcia pracy do Komitetu). Protokół zbiorczy należy również przesłać w wersji elektronicznej na adres właściwego Komitetu Okręgowego.

Wzór zgody na przetwarzanie danych osobowych zostanie umieszczony na stronie internetowej.

32

2. Zawody II stopnia – okręgowe

- **do 18 grudnia 2023 r.** – Komitety Okręgowe dokonują weryfikacji oceny prac uczniów zakwalifikowanych do zawodów II stopnia oraz ustalają listę osób dopuszczonych do części pisemnej zawodów. Listę uczniów zakwalifikowanych do części pisemnej oraz informację o miejscu i terminie przeprowadzenia części pisemnej i ustnej zawodów II stopnia, Komitety Okręgowe zamieszczają na własnych stronach internetowych lub stronie internetowej Komitetu Głównego;
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników na stronie internetowej** – uczniowie mogą składać ewentualne odwołania od decyzji Komitetów Okręgowych;
- **do 5 stycznia 2024 r.** – Komitety Okręgowe rozpatrują ewentualne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do części pisemnej zawodów II stopnia i publikują ostateczną listę zakwalifikowanych osób;
- **10–11 lutego 2024 r.** – część pisemna (10 lutego) i ustna (11 lutego) zawodów II stopnia.

3. Zawody III stopnia – finałowe

- **luty – marzec 2024 r.** – Komitet Główny weryfikuje prace pisemne zawodów II stopnia i na zebraniu plenarnym kwalifikuje uczniów do zawodów III stopnia Olimpiady Geograficznej;
- **do 15 marca 2024 r.** – Komitet Główny ogłasza na stronie internetowej www.olimpiadageograficzna.edu.pl oficjalne wyniki zawodów II stopnia i listę uczniów dopuszczonych do zawodów III stopnia;
- **w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia wyników na stronie internetowej** mogą być składane do Komitetu Głównego ewentualne odwołania od decyzji o dopuszczeniu do zawodów III stopnia;
- **18–21 kwietnia 2024 r.** – zawody finałowe I Olimpiady Geograficznej w Łodzi.

4. Obóz szkoleniowo-kwalifikacyjny

- **24–26 maja 2024 r.** – obóz szkoleniowo-kwalifikacyjny dla potencjalnych uczestników Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej.

5. Zawody międzynarodowe

- **czerwiec / lipiec 2024 r.** – X Bałtycka Olimpiada Geograficzna w Toruniu;
- **sierpień 2024 r.** – XX Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna w Dublinie (Irlandia)

VI. TEMATY PRAC ZAWODÓW I STOPNIA

Temat A

Możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii w wybranej gminie

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz znaną Ci gminę w Polsce (miasto do 50 tys. mieszkańców albo gminę wiejską lub miejsko-wiejską), najlepiej w pobliżu miejsca Twojego zamieszkania lub w regionie, gdzie spędzasz wakacje. Twoim zadaniem będzie rozpoznanie i ocena możliwości rozwoju energetyki z wykorzystaniem jednego, wybranego przez Ciebie rodzaju odnawialnych źródeł energii (OZE). Dotyczyć to może zwłaszcza takich form, jak: energia wiatrowa, geotermalna, słoneczna, wodna (małe elektrownie na rzekach), a także z biomasy. We wprowadzeniu uzasadnij wybór gminy i rodzaju OZE.
2. Zbierz i opisz informacje o dotychczasowych źródłach pozyskiwania energii elektrycznej i ciepłej w gminie oraz jej zużyciu. Dostępne źródła to m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, strategia rozwoju miasta lub gminy, Bank Danych Lokalnych GUS (zużycie energii), Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (Główny Urząd Nadzoru Budowlanego).
3. Zidentyfikuj i opisz uwarunkowania dotyczące potencjalnego popytu na energię elektryczną i ciepłą w wybranej gminie ze strony mieszkańców i gospodarstw domowych (rodzin): liczbę i strukturę ludności, strukturę osadniczą, charakter zabudowy mieszkaniowej, typowe warunki klimatyczne (w tym punkcie związane z zapotrzebowaniem na energię, a nie zasobami np. wiatru). Dostępne źródła informacji to w szczególności wspomniane dokumenty gminne i Bank Danych Lokalnych GUS.
4. Zidentyfikuj i opisz uwarunkowania dotyczące zasobów wybranego rodzaju OZE w gminie. Dostępne źródła informacji to w szczególności zasoby i opracowania tematyczne Państwowego Instytutu Geologicznego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, geoportalu krajowego Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
5. Zidentyfikuj i opisz uwarunkowania lokalizacji obiektów wykorzystujących wybranego rodzaju OZE, biorąc pod uwagę m.in. możliwości budowy (np. wiatraki, małe elektrownie wodne, biogazownie, pompy ciepła) wobec istniejącego zagospodarowania i użytkowania terenu, obszarów chronionych przyrodniczo, ochrony konserwatorskiej itp. Rozpoznań uwarunkowania związane ze sferą społeczną i ekonomiczną wykorzystania OZE na terenie wybranej gminy (np. koszty finansowe i źródła finansowania, potencjalne konflikty społeczne, regulacje prawne).
6. Przeanalizuj i oceń, gdzie (np. ulice, dzielnice, sołectwa, wsie) oraz w jaki sposób wykorzystanie wybranego przez Ciebie rodzaju OZE może zaspokoić potrzeby energetyczne mieszkańców gminy oraz wpływać na lokalny rynek energii teraz i w przyszłości.

7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranej gminy i rodzaju OZE.

Kryteria oceny pracy

A.	Uzasadnienie wyboru gminy, sformułowanie tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność opisu uwarunkowań wykorzystania energetycznego OZE w kontekście dotychczasowego rynku energii i popytu	20 pkt
C.	Wnikliwość i poprawność opisu uwarunkowań rozwoju OZE w kontekście lokalnych zasobów	20 pkt
D.	Wnikliwość i poprawność opisu uwarunkowań rozwoju OZE w kontekście pozostałych uwarunkowań i skutków, w szczególności sfery społecznej	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	15 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat B

Współczesne procesy depopulacji oraz ich oddziaływanie na środowisko geograficzne w wybranej gminie

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz znaną Ci gminę w Polsce (najlepiej w pobliżu miejsca Twojego zamieszkania lub w regionie, gdzie spędzasz wakacje; w przypadku dużych miast może to być dzielnica, jeśli istnieją dla niej dane, opisywane w dalszej części wytycznych), dla której w przeciągu ostatnich 20 lat (dla trzech ostatnich Narodowych Spisów Powszechnych, przeprowadzonych w latach 2002, 2011 i 2021) zaobserwowano zauważalny spadek liczby mieszkańców. Na podstawie dostępnych danych GUS (Bank Danych Lokalnych) oraz innych źródeł opisz zmiany struktury demograficznej (ich charakter i dynamikę) w wybranej gminie w tym okresie. Na podstawie danych wskaż, jakie znaczenie miał ruch naturalny ludności, a jakie ruch wędrówkowy. Jeśli są dostępne dane, to przeanalizuj także zmiany w strukturze gospodarstw domowych.

Uwaga! Jeśli będziesz analizował szeregi czasowe z BDL GUS, to prawdopodobnie odkryjesz, że w okolicach spisów powszechnych (zwłaszcza 2002 i 2021) występują „skoki” liczby ludności, zwłaszcza w młodszych rocznikach (ok. 20–35 lat). Są one związane z tym, że spisy powszechne starają się weryfikować rzeczywistą liczbę ludności, w tym zwłaszcza nierejestrowane migracje.

36

2. Określ główne przyczyny opisanych zmian, przedstawiając krótki rys historyczny wybranego obszaru. Zwróć w nim szczególną uwagę na procesy i wydarzenia zachęcające lub zniechęcające do imigracji bądź emigracji, np. przemiany w charakterze i strukturze lokalnego rynku pracy, jakości i poziomu życia, w tym wynagrodzenia itp. Wykorzystaj w tym celu archiwalne dokumenty lub artykuły z prasy lokalnej, dokumenty planistyczne (np. studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy), a także dane statystyczne. Możesz także przeprowadzić wywiady z mieszkańcami tego obszaru.
3. Dokonaj obserwacji terenowych, które pozwolą zidentyfikować i scharakteryzować miejsca o szczególnym odpływie ludności (nieruchomości opuszczone lub o znaczącym spadku liczby mieszkańców, przekształcenia funkcjonalne budynków w związku ze zmieniającą się strukturą demograficzną i liczbą ludności zamieszkującej w okolicy). Następnie rozważ, odnosząc się do uwarunkowań obszaru, które z czynników (społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, inne) w największym stopniu zadecydowały o takim stanie rzeczy.
4. Rozpatrz różne aspekty depopulacji w gminie – wskaż wady i zalety tego zjawiska. Przedstaw zmiany występujące obecnie, a także te, które mogą pojawić się w przyszłości. Poza skutkami społecznymi, ekonomicznymi, czy infrastrukturalnymi, zwróć uwagę także na oddziaływanie opisywanych zmian na środowisko przyrodnicze (antropopresja).
5. Oceń dostępność danych, dokonaj ewaluacji zebranych źródeł, wskazując na ich ograniczenia. Wskaż trudności, które pojawiły się podczas pozyskiwania danych, a także przy próbie wyciągania wniosków.

6. Oceń, czy w aktualnej sytuacji oraz w świetle dostępnych analiz (np. opracowań gminnych), istnieje szansa na zahamowanie zjawiska depopulacji lub odwrócenie dotychczasowego trendu. Zaproponuj działania (dokonywane przez sektor publiczny lub prywatny), które skutecznie mogłyby przyczynić się do poprawy sytuacji w gminie.
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranej gminy i zachodzących w niej zmian demograficznych.

Kryteria oceny pracy

A.	Uzasadnienie wyboru gminy, sformułowanie tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność opisu zmian demograficznych oraz przyczyn zmian struktury demograficznej	20 pkt
C.	Wnikliwość i poprawność opisu efektów zmiany liczby ludności na różne aspekty życia mieszkańców, w tym w szczególności wskazanie przejawów depopulacji w zagospodarowaniu przestrzennym	20 pkt
D.	Umiejętność formułowania wniosków, dokonywania oceny oraz proponowania rozwiązań wpływających na zmianę sytuacji demograficznej gminy	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	15 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat C

Koncepcja rozwoju transportu rowerowego w wybranej gminie

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz znaną Ci gminę w Polsce (najlepiej w pobliżu miejsca Twojego zamieszkania lub w regionie, gdzie spędzasz wakacje), liczącą poniżej 50 tys. mieszkańców, na terenie której funkcjonuje już infrastruktura rowerowa i Twoim zdaniem istnieje potencjał do rozwoju transportu rowerowego.
2. Dokonaj charakterystyki infrastruktury rowerowej w gminie. Zwróć uwagę na infrastrukturę liniową (np. ścieżki rowerowe) i punktową (np. miejsca postojowe, samoobsługowe stacje napraw). Nie zapomnij o ocenie jakości dostępnej infrastruktury rowerowej. Zwróć uwagę na to, w jaki sposób nawiązuje ona do elementów środowiska przyrodniczego, sieci osadniczej i innych elementów infrastruktury. Oceń, na ile harmonijnie jest wkomponowana w krajobraz. Sporządź odpowiednią dokumentację (np. mapy, fotografie, tabele, schematy, opisy, dostępne dane statystyczne).
3. Korzystając z dostępnych źródeł oceń, na których obszarach gminy istnieje największy potencjał wykorzystania roweru jako środka transportu. Rozważ m.in. turystyczny ruch rowerowy oraz regularne przemieszczanie się w celu dotarcia do pracy lub szkoły. Pamiętaj, że rower można wykorzystać także na jednym z etapów podróży, kontynuowanej z wykorzystaniem transportu zbiorowego.
4. Wykorzystując zebrane dane zastanów się, czy infrastruktura rowerowa w gminie wpisuje się w potrzeby transportowe lokalnej ludności, czy też służy przede wszystkim turystyce i rekreacji. Dobrym pomysłem może być przeprowadzenie ankiety lub wywiadów wśród mieszkańców (warto pamiętać o reprezentatywności).
5. Opracuj plan rozwoju transportu rowerowego w gminie. Zaproponuj realizację konkretnych inwestycji infrastrukturalnych i postaraj się uzasadnić ich celowość. Jeśli podczas badań zauważyłeś potrzebę innych działań związanych z popularyzowaniem i zwiększaniem dostępności transportu rowerowego w gminie, możesz je także umieścić w planie. Przygotuj samodzielnie mapę ilustrującą istniejącą infrastrukturę rowerową i jej planowany rozwój w gminie.
6. Wskaż jakie skutki ekologiczne, ekonomiczne i społeczne mogłoby przynieść wprowadzenie opracowanego przez Ciebie planu. Spójrz na zagadnienie zarówno z punktu widzenia mieszkańców, turystów, jak i władz gminy.
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranej gminy i zaproponowanej przez Ciebie koncepcji rozwoju transportu rowerowego.

Kryteria oceny pracy

A.	Uzasadnienie wyboru gminy, sformułowanie tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność charakterystyki infrastruktury rowerowej w gminie	15 pkt
C.	Wnikliwość i poprawność oceny potencjału rozwoju transportu rowerowego poszczególnych części gminy i dopasowania istniejącej infrastruktury do potrzeb transportowych	20 pkt
D.	Wartość rozwiązań ujętych w proponowanym planie rozwoju, poprawność i wnikliwość przedstawionych skutków wdrożenia	20 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	15 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

Temat D

Projekt jednodniowej wycieczki dotyczącej dziedzictwa kulturowego

Wytyczne do wykonania pracy:

1. Wybierz znany Ci obszar w Polsce (miasto do 50 tys. mieszkańców, gminę wiejską lub miejsko-wiejską lub powiat ziemski; najlepiej w pobliżu miejsca Twojego zamieszkania lub w regionie, gdzie spędzasz wakacje), który Twoim zdaniem jest atrakcyjny turystycznie pod względem dziedzictwa kulturowego. Twoim zadaniem będzie zaprojektowanie jednodniowej wycieczki po tej jednostce przestrzennej, która prezentowałaby dziedzictwo kulturowe obszaru (wycieczka nie może odbywać się na trasie tylko z walorami przyrodniczymi). We wprowadzeniu uzasadnij, dlaczego ten obszar jest interesujący pod względem dziedzictwa kulturowego. Przyjmij założenie, że w wycieczce bierze udział grupa młodzieży z opiekunami (łącznie 30 osób).
2. Zbierz informacje na temat punktów cennych pod względem kulturowym oraz przygotuj precyzyjny plan wycieczki, uwzględniając interesujące miejsca związane z dziedzictwem kulturowym (nie tylko zabytki architektury, ale także inne elementy dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego). Określ kolejność odwiedzanych miejsc, proponowany czas spędzony w każdym z nich, z uwzględnieniem konieczności przemieszczania się i odpoczynku.
3. Zaproponuj odpowiedni środek transportu, który uczestnicy wycieczki będą mogli wykorzystać na każdym z etapów wycieczki. Uwzględnij przy tym dostępność transportu publicznego, ewentualne wynajęcie autobusu bądź rowerów, ewentualnie innego, adekwatnego do sytuacji środka transportu.
4. Przygotuj zwięzłe opisy każdego miejsca, które proponujesz odwiedzić, odwołując się do stosownych źródeł. Poza ogólnodostępnymi publikacjami, możesz wykorzystać także wywiady z mieszkańcami znającymi historię tych miejsc. Opisz znaczenie kulturowe tych miejsc, podając informacje o historii, znaczeniu społeczno-ekonomicznym, religijnym, walorach architektoniczno-urbanistycznych lub artystycznych. Wykorzystaj zdjęcia (najlepiej wykonane przez siebie), mapy lub inne materiały w celu lepszego zobrazowania wybranych miejsc. Do opisów dołącz adresy stron internetowych z informacjami, które mogą poszerzyć wiedzę o danym miejscu.
5. Na podkładzie mapy ogólnogeograficznej, turystycznej, topograficznej lub planu miasta/gminy przedstaw trasę wycieczki z czasem przejazdu/przemieszczania się (adekwatnie do wybranego środka transportu) i czasem zwiedzania poszczególnych miejsc.
6. Opracuj kosztorys (budżet) wycieczki, uwzględniając koszty transportu, wejścia do muzeów/zabytków, posiłki i inne wydatki, które według Ciebie są niezbędne. Staraj się minimalizować koszty. Bazuj na aktualnych, realnych cennikach, w miarę możliwości podając źródła i sposób wyliczenia danego kosztu.
7. Nadaj swojej pracy odpowiedni tytuł, wynikający ze specyfiki wybranego obszaru oraz znaczenia kulturowego wybranych przez Ciebie miejsc.

Kryteria oceny pracy

A.	Uzasadnienie wyboru terenu wycieczki, sformułowanie tytułu pracy i jego zgodność z treścią opracowania	10 pkt
B.	Wnikliwość i poprawność opisu trasy wycieczki i walorów dziedzictwa kulturowego	20 pkt
C.	Trafność doboru źródeł informacji i umiejętność syntezy	20 pkt
D.	Umiejętność zaplanowania wycieczki	15 pkt
E.	Zakres i poprawność dokumentacji graficznej	15 pkt
F.	Formalna strona opracowania: poprawność językowa i ortograficzna, umiejętność zestawiania źródeł (literatury), przypisy, konstrukcja opracowania	15 pkt
G.	Walory dodatkowe pracy według oceny nauczyciela / jurora	5 pkt

Uwagi:

1. Tematy są przeznaczone **do wykonania w formie opracowań tekstowych**. Prace, których autorzy nie zastosują się do tej reguły, nie będą oceniane!
2. Każdy z autorów wybierając temat powinien odpowiednio zmodyfikować tytuł swojego opracowania, umieszczając w nim nazwy własne charakteryzowanych przez siebie obiektów (obszar, gmina).

VII. MIĘDZYNARODOWE ZAWODY GEOGRAFICZNE

Polacy od wielu lat z sukcesami angażują się zarówno w uczestnictwo, jak i organizację zawodów międzynarodowych. W ostatnich latach polska drużyna uczestniczy corocznie w Międzynarodowej Olimpiadzie Geograficznej oraz Bałtyckiej Olimpiadzie Geograficznej. Informacje o wszystkich konkursach, w których uczestniczyli Polacy rozgrywanych aktualnie oraz w przeszłości można znaleźć na stronie internetowej <http://www.olimpiadageograficzna.edu.pl/miedzynarodowe/>.

Międzynarodowa Olimpiada Geograficzna **International Geography Olympiad (iGeo)**

42

Zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej organizowanej pod auspicjami Międzynarodowej Unii Geograficznej przeznaczone są dla uczniów w wieku 16–19 lat. W latach 1996–2012 zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej odbywały się co 2 lata, a począwszy od 2012 r. odbywają się corocznie. Polacy uczestniczyli we wszystkich edycjach Olimpiady, jako jedno z 5 państw założycielskich. Zawody iGeo odbyły się w Polsce dwukrotnie – w Gdyni (2004) oraz w Krakowie (2014).

Polacy corocznie potwierdzają swoją mocną pozycję na arenie międzynarodowej. Nasza drużyna siedmiokrotnie wracała z zawodów z laurami zwycięzców w klasyfikacji drużynowej (1996, 1998, 2000, 2004, 2006, 2015, 2017). Polscy zawodnicy odnieśli również znaczące sukcesy w klasyfikacji indywidualnej. Od 2004, kiedy pierwszy raz przyznano medale, Polacy zdobyli łącznie 16 złotych, 22 srebrne oraz 15 brązowych medali.

Ostatnia edycja iGeo odbyła się w Bandung w Indonezji. Uczniowie rozwiązywali test pisemny, opracowywali zadania z pracy terenowej oraz odpowiadali na pytania w quizie multimedialnym. Wzięli także udział w corocznie organizowanym konkursie posterów.

Polacy zdobyli 3 srebrne medale, zajmując 11. miejsce w klasyfikacji drużynowej. W zawodach startowało 177 uczniów z 45 krajów.

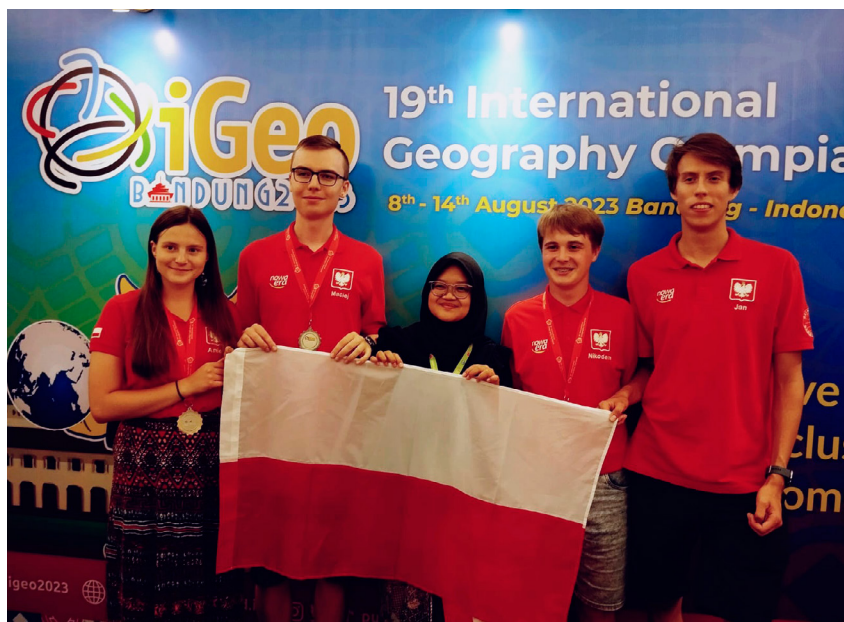

W XIX iGeo Polskę reprezentowali:

- Aniela Pimpicka (XIV LO w Warszawie) – srebrny medal (17. miejsce)
- Maciej Jankowski (I LO w Oleśnie) – srebrny medal (20. miejsce)
- Nikodem Doroba (I LO w Łodzi) – srebrny medal (27. miejsce)
- Jan Kwiatkowski (XIV LO w Warszawie)

Wyniki Polaków we wszystkich edycjach znajdują się na stronie <http://www.olimpiadageograficzna.edu.pl/igeo/>.

Więcej szczegółów, w tym wspomnienia polskich uczniów z udziału w zawodach, można znaleźć na stronie <http://www.geoolympiad.org/>.

Polska drużyna na iGeo w Bandung (Indonezja)

Bałtycka Olimpiada Geograficzna (Baltic iGeo)

Zawody Baltic iGeo odbywają się corocznie od 2014 roku. Zawody te stanowią etap przygotowawczy do udziału w Międzynarodowej Olimpiadzie Geograficznej. Z tego powodu rywalizacja odbywa się w tej samej formie co iGeo. Olimpiada jest również okazją do poznania regionu goszczącego zawody.

W 2014, 2015, 2016 i 2018 roku zostały zorganizowane na Łotwie, w 2017 i 2022 na Litwie, w 2019 w Rosji, a w 2021 w Polsce. W 2023 po raz pierwszy olimpiada miała miejsce w dwóch krajach - na Łotwie (Valke) i w Estonii (Tartu).

Polacy po raz pierwszy wzięli udział w Baltic iGeo w 2015 roku. Na przestrzeni ośmiu lat w zawodach startowały również Białoruś, Estonia, Litwa, Łotwa i Rosja. W skład polskiej drużyny wchodzi ośmioro uczniów: pięcioro o najwyższych wynikach z zawodów finałowych i obozu kwalifikacyjnego, oraz najwyżej sklasyfikowani uczniowie kolejnych klas młodszych niż maturalna.

IX Bałtycka Olimpiada Geograficzna odbyła się w Valce i w Tartu. Polacy zaprezentowali się w świetnej formie zdobywając 1 złoty, 3 srebrne i 2 brązowe medale. W zawodach IX Baltic iGeo poza Polakami wystartowały drużyny Estonii, Litwy i Łotwy

Szczegółowe wyniki Polaków:

- **Maciej Jankowski (I LO w Oleśnie)** – złoty medal (2. miejsce),
- **Aniela Pimpicka (XIV LO w Warszawie)** – srebrny medal (5. miejsce),
- **Nikodem Doroba (I LO w Łodzi)** – srebrny medal (7. miejsce),
- **Jakub Cieślík (III LO w Katowicach)** – srebrny medal (9. miejsce),
- **Jakub Pańczak (III LO w Rzeszowie)** – brązowy medal (11. miejsce),
- **Jacek Jędraszko (II LO w Warszawie)** – brązowy medal (20. miejsce),
- **Jan Kwiatkowski (XIV LO w Warszawie)** – 21. miejsce,
- **Mateusz Orleański (LO nr III we Wrocławiu)** – 29. miejsce.

Szczegółowe wyniki Polaków we wszystkich edycjach znajdują się na stronie <http://www.olimpiadageograficzna.edu.pl/baltic-igeo/>.

Strona internetowa Baltic iGeo: <https://balticigeo.jgs.lv/>

▲ Zawody IX Bałtyckiej Olimpiady Geograficznej

VIII. NAGRODY OLIMPIADY GEOGRAFICZNEJ

W roku 2023 następujący nauczyciele geografii zostali wyróżnieni nagrodami **Komitetu Głównego Olimpiady Geograficznej** (finansowanymi ze środków Oddziału Olimpijskiego PTG):

- **mgr Tomasz KRAJZEWICZ** – Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Żarach
- **mgr Marta HELT** – Liceum Ogólnokształcące nr III we Wrocławiu
- **mgr Wiesław KOSAKOWSKI** – III Liceum Ogólnokształcące w Gdyni
- **mgr Edyta OSUCH** – V Liceum Ogólnokształcące w Krakowie
- **mgr Bożena STOCKA** – II Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku
- **inż. Tomasz WINTER** – XIV Liceum Ogólnokształcące w Warszawie
- **mgr Zbigniew ZYGORA** – II Liceum Ogólnokształcące w Inowrocławiu

Nagrody otrzymali nauczyciele – opiekunowie największej liczby uczniów, którzy osiągnęli sukcesy w zawodach II stopnia XLIX Olimpiady Geograficznej

Odnaka imienia Pani Profesor Anny Dylikowej

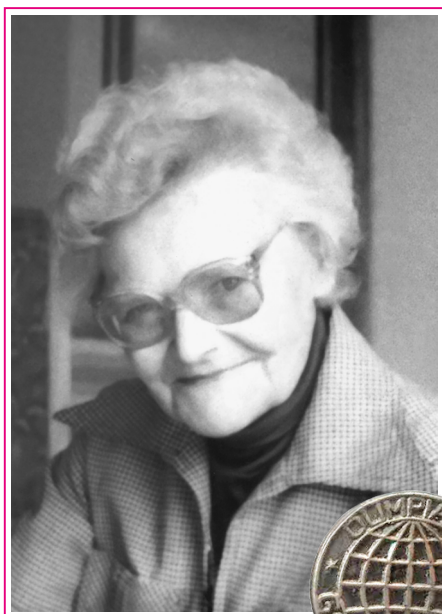
Komitet Główny Olimpiady Geograficznej i Olimpiady Nautologicznej dnia 9 lutego 2002 roku ustanowił „Odnakę imienia Pani Profesor Anny Dylikowej”.

Odnaka ta jest przyznawana nauczycielom którzy wychowali najliczniejsze grono finalistów i laureatów obu olimpiad oraz osobom szczególnie zasłużonym dla rozwoju idei naszej Olimpiady.

W latach 2002–2022 odznakę otrzymały 94 osoby.

W roku 2023 odznakę otrzymały:

- **95. mgr Olga Bytniewska** – III Liceum Ogólnokształcące w Katowicach
- **96. mgr Jolanta Parkitna-Stefaniak** – Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr III w Opolu
- **97. mgr Alicja Wośkowiak-Kopeć** – VII Liceum Ogólnokształcące w Poznaniu

▲ Zawody Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej iGeo

◀ Zawody Bałtyckiej Olimpiady Geograficznej

Partnerzy i sponsorzy XLIX Olimpiady Geograficznej

Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez
Ministerstwo Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Udział polskiej reprezentacji w zawodach XIX Międzynarodowej Olimpiady Geograficznej został współfinansowany ze środków Narodowego Instytutu Wolności

Współfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

Wydawca:

Polskie Towarzystwo Geograficzne
Komitet Główny Olimpiady Geograficznej
ul. Podbiłę 2, 02-732 Warszawa
ISSN 1508-017X

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

*Olimpiada Geograficzna jest dotowana przez Ministerstwo Edukacji i Nauki
Sfinansowano ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki*